

Săptăminal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X nr. 29 (494), vineri, 18.VII.1975, 8 pagini, 1 leu

10 ani de la lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.

Creație istorică liberă și conștientă

Construirea societății socialiste în țara noastră, sub conducerea partidului comunist, este un proces istoric care se desfășoară în mod conștient, având ca temelie al edificării sale unitatea indestructibilă dintre partid și popor. Fiecare treaptă nouă în înfăptuirea socialismului în țara noastră a însemnat și însemnă deopotrivă istorie și ideologie — expresie a unității de conținut dintre dialectica realului și dialectica gândirii, dintre realitatea istorică privită în complexitatea împlinirilor sale și conștiința revoluționară asupra realității înțeleasă ca făurire a prezentului și elaborare a strategiei viitorului.

Un asemenea moment important în conștiința partidului și în viața întregului nostru popor l-a constituit Congresul al IX-lea al P.C.R. din iulie 1965, de la desfășurarea căruia se împlinește, în aceste zile, un deceniu de muncă rodnică, moment care a reprezentat un adevărat eveniment istoric prin transformările înnoitoare aduse în întreaga realitate socială.

Actuala perioadă de dezvoltare a țării noastre — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, ca treaptă necesară pe drumul spre comunism, apare pe planul istoriei ca o continuitate organică a acumulărilor esențiale, deopotrivă de ordin calitativ și cantitativ, pe care le-a înregistrat viața socială în fiecare din etapele parcursă, îndeosebi în perioada 1966—1970, ale cărei realizări au determinat elaborarea, teoretică și practică, a conținutului și direcțiilor edificării socialismului multilateral dezvoltat. Faptul că la Congresul al X-lea al P.C.R. din august 1969 a fost fundamentat conceptul — cu semnificație politică și socială — de societate socialistă multilateral dezvoltată, în lumina căruia partidul nostru a definit noua etapă istorică de dezvoltare socialistă a țării, conținutul și obiectivele acesteia, își are temeiul nemijlocit în realizările deosebite ale etapei anterioare, ca realizări ce au fost proiectate și direcționate pe baza lucrărilor celui de al IX-lea Congres al P.C.R. din iulie 1965, caracterizat printr-un spirit profund înnoitor în toate domeniile de activitate, în viața de partid, în viața economică și socială, în viața spirituală, în domeniul eticii și echității, privind dezvoltarea multilaterală a societății și afirmarea plenară a personalității umane.

Așa cum se apreciază în Programul partidului adoptat la cel de al XI-lea Congres. „Odată cu Congresul al IX-lea al partidului, în 1965, cu adoptarea noii Constituții și proclamarea Republicii Socialiste România, se deschide o perioadă nouă în dezvoltarea socialistă a țării, în activitatea partidului”, perioada când are loc consolidarea societății socialiste și crearea premiselor pentru trecerea la dezvoltarea multilaterală a socialismului. În această perioadă, partidul nostru a elaborat și tradus în viață o serie de hotărâri de importanță vitală pentru dezvoltarea societății — ca accelerarea dezvoltării industriei și modernizarea întregii economii naționale în strânsă legătură cu așezarea pe baze noi a activității de cercetare științifică precum și a întregului învățământ, reorganizarea administrativ-teritorială a țării în scopul dezvoltării armonioase a forțelor de producție în toate localitățile, ca o condiție a înfăptuirii procesului de omogenizare a societății, aplicarea unui complex de măsuri privind perfecționarea planificării, organizării și conducerii economice și a întregii vieți sociale, perfecționarea democrației socialiste și, în cadrul ei, a celei economice, prin instituționalizarea conducerii colective, a adunărilor generale ale oamenilor muncii, creindu-se astfel climatul corespunzător pentru participarea efectivă a maselor la conducerea vieții sociale. Totodată, acționându-se în spiritul documentelor celui de al IX-lea Congres, au fost extinse relațiile de colaborare economică și tehnico-științifică, raporturile comerciale cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate statele socialiste, dezvoltându-se în același timp colaborarea economică cu alte state, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul principiilor politicii externe a partidului. „Realitatea — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al X-lea Congres — a demonstrat justetea programului elaborat de Congresul al IX-lea și a infirmat îndoielile celor care manifestau neîncredere în capacitatea creatoare a poporului nostru. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, oamenii muncii din România, fără deosebire de naționalitate, au demonstrat, prin munca lor plină de abnegație, ce operă măreață poate înfăptui un popor liber și stăpîn pe destinele sale”.

Popor liber și stăpîn pe destinele sale, care acționînd cu fermitate în lumina hotărîrilor celui de al XI-lea Congres, își înfăptuiește în lumea de astăzi, cu responsabilitate și mîndrie cetățenească, propria sa istorie: Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România și a înaintării spre comunism.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU conducînd și îndrumînd nemijlocit acțiunile de luptă împotriva calamităților.

Apa trece, faptele rămîn

Apa, cel mai prețios bun din cîte există pe pămînt, mamă a naturii, leagăn și, de la începuturi, nedespărțită prietenă a omului, se dovedeste uneori cumplit de haină. În asemenea momente, turbure la chip și despletită, se năpusteste peste locuri și ființe, hotărîtă să măture, să fărîme și să urîtească tot ce întîlnește în cale. Această față, generatoare de teamă și mîhniri, și-a arătat-o la începutul acestei veri cînd, peste o mare parte a frumoaselor noastre plajuri, și-a aplicat fără milă pecetea hîdă și nimicitoare. S-a prăvălit ca o năpastă, la vremea cînd bucurosi și mîndri, adunam plînea noastră

cea de toate zilele, rod bogat al unei munci chibzuite și neobosite; a venit vicleană, în momentul cînd oamenii muncii din numeroase întreprinderi și uzine raportau patriei că au devansat timpul și au pășit pragul anului 1976. A venit astfel pentru că nu au fost încă pătrunse tainele ce duc la imblînzirea marilor stihii, dar, ca niciodată, aceste ape minioase au dat piept cu țaria de granit a omului, cu îndrăznețele sale fapte, demne de a fi trecute în cronici. „Apa trece, pietrele rămîn”, glăsuiește vechiul proverb românesc. Parafrazîndu-l, putem spune că astăzi, pe aceste pămînturi luminate de

flacăra conștiinței comuniste, apa trece, faptele rămîn. Faptele, ne-număratele fapte individuale, dar mai cu seamă colective, care demonstrează unitatea de nezdrunținat a poporului nostru, spiritul său de sacrificiu în cele mai dramatice momente.

În zilele și nopțile începutului de iulie, cînd apa vitregă și-a arătat colții, au fost verificate în luptă, prin fapte, capacitatea organizatorică a partidului și voința oamenilor de a înfrînge greutățile, de a recupera grelele pierderi. În prima linie a frontului s-a situat munca, arma tuturor împotriva calamităților. Așa cum spune poetul, cheazăse victoriei în toate eroicele noastre încleștări a stat și stă „munca modestă și cinstită/ Pe care milioane de oameni, zi de zi/ O duc cu încordare, în fierbere grăbită”.

Apa a venit, trece și poate va mai veni și din nou va trece, dar faptele oamenilor rămîn asemenea pietrelor de hotar, marcînd felul nostru de a fi, de a gîndi și acționa.

Între malurile tuturor rîurilor mari și mici, și dincolo de ele, peste fața curată a cîmpurilor, pe ulițele satelor și pe străzile orașelor, peste case și uzine tinere, au trecut involburate apele, dar mai presus de pierderi și mil a rămas și rămîn faptele, salba lor strălucitoare. Din centrul capitalei și pînă pe văile Mureșului și Oltului, de la Dunăre și pînă la malurile Someșului și Tirnavelor, ecurile Chemării tovarășului Nicolae Ceaușescu au vibrat prelung, pătrunzînd în conștiințe și inimi, căpătînd chip de faptă vie. Pericolul, dar mai cu seamă înalta conștiință patriotică sădită adînc în omul nou al societății socialiste au declanșat uriașe energii și au mobilizat la luptă și muncă toate generațiile. În aceste zile și nopți de neîntreruptă trudă, cetățenii Românicii noi, cu gîndul la viitor, au realizat cea mai perfectă osmoză între cuvînt și faptă.

Apele au trecut și vor trece, dar au rămas și vor rămîne faptele. Fără număr, exemplare, eroice, de neuitat.

Atunci cînd e furtună

De veghe-am stat de cînd e țara țară
Și nu ne-a frînt al umbrelor convoi
Oricîți dușmani în timpuri cutezară
De n-au mai aflat drumul înapoi.

Suatem mai nalți atunci cînd e furtună
Brațu-i mai ager, mîntea-i mult mai trează
În suflet ni-i sădită vremea bună
Călăuziți de o nestînsă rază.

Este o forță care ne încapă
Elanurile-n cursu-i triumfal
Oricît de repezi vor mai curge ape
Așa cum trece valul după val.

Și vom rămîne fără aplecare
Netemători de fulgere și ploi
Fii ai izbînzii ce e scrisă-n soare
Cum țara mai frumoasă e prin noi.

Florin Mihai PETRESCU

Dumitru IGNEA

(continuare în pag. 5)

Între „vechea” și „noua critică”

Liviu LEONTE

Am ajuns, în fața exploziei editoriale a cărții de critică însumind culgeri de comentarii, cronici și recenzii, să ne întrebăm care este rațiunea unor asemenea apariții și răspunsurile nu au fost todeauna favorabile autorilor care au confundat o carte cu o sumă aritmetică de articole. O asemenea întrebare ne punem și la cartea lui George Munteanu, **Sub semnul lui Aristarc**, apărută în editura Eminescu, cuprinzând prezența autorului în reviste între anii 1966—1975. În afara introducerii, intitulată **Convorbire preliminară cu cititorii** și a comentariului ce ține loc de postfață și care au devenit, cel puțin prima, anexele obligatorii și convenționale ale cărților de acest fel, **Sub semnul lui Aristarc** cuprinde trei mari secțiuni: I **Eminesciana**, II **Periple**, III **Opinii despre autori și cărți**. Dacă lăsăm la o parte **Eminesciana**, preocupare constantă a lui George Munteanu, autor al unei substanțiale biografii, **Hyperion**, intrucit oricând o cit de mărunță contribuție privind opera celui ce a scris **Lucafeărul** va trebui să-și afle locul între copertile unei cărți, rămân a-și găsi justificarea celeilalte două secțiuni. Una, **Periple**, vizează poziția teoretică a criticului și istoricului literar, cealaltă, **Opinii despre autori și cărți**, verificarea ideilor literare în fața operelor. Sub acest raport, oricâte rezerve de amănunt s-ar putea face, cartea lui George Munteanu își motivează, printr-o legătură internă, unitatea.

Din parcurgerea volumului, un lucru iese înainte de toate în evidență: materialele cărții au fost scrise de un istoric literar de o solidă formație tradițională, sub presiunea direcțiilor și tendințelor metodologice ale „noii critici”. Spre deosebire de tradiționalismul care resping fără a cunoaște și de neofiti care aderă entuziast, uneori și ei fără a cunoaște, George Munteanu trece la un examen critic, fără prejudecăți și, mai ales, la aplicarea, acolo unde i se pare posibil, a „noii critici”. Operație mai concludentă decât cea dintâi, fiindcă un critic și istoric literar se verifică atât în fața teoriei, cât mai ales în fața operelor. Din confruntarea cu ele se văd anvergura, capacitatea sa interpretativă.

Teoretic, George Munteanu trece în revistă, într-un spirit de obiectivitate tezele „noii critici”, recunoscându-i deschiderea novatoare, necesara sincronizarea cu rezultatele obținute de științe. Epistemologia ei exprimă, ca în orice filozofie, raportul dintre subiectul și obiectul cunoașterii, adică raportul dintre autor și lume, autor și operă, operă și critic, operă și cititor. Cunoscând-o și folosind-o, criticul îi marchează și limitele, plecând

de la textul lui Serge Doubrovsky, **Pourquoi la nouvelle critique?** Anume, George Munteanu pune degetul pe cea mai nevralgică zonă a „noii critici”, supralicitarea subiectului cercetător, hipertrofierea caracterului creator al criticii, pînă la negarea existenței în sine a obiectului, în cazul de față opera, scriitorul, trecuți într-o exclusivă dependență de personalitatea criticului. De aceea, George Munteanu atrage atenția asupra posibilităților oferite de o pluralitate de metode, cu o singură condiție: să respecte particularitățile obiectului. Și, ca un bun și consecvent critic în spirit tradițional, ne mai aduce aminte și de minimalizata intuiție, dar care nici astăzi nu a putut fi clintită din locul de onoare al arsenalului criticii: „A nu te revendica de la vreo anume direcție metodologică, dar a rămâne receptiv la orice sugestie de acest fel, înseamnă a-ți crea posibilitatea de a repune în drepturile ei, de pe o nouă bază, intuiția, ca dimensiune inalienabilă a cercetării literare. Nu poate fi în discuție aici, evident, nici intuiția mistică și nici cea bergsoniană, care, cînd de domeniul supranaturalului, cînd de acela al infraraționalului, ci acea sinteză de cunoștințe, luciditate și gust care nu te determină să vorbești decât despre ceea ce trebuie și se poate la un moment dat. Nu falsa intuiție, confundată de atîtea ori cu ipotezele premature și hazardate, ci intuiția înțeleasă în plinătatea virtuților sale ermeneutice reale, dobîndite la capătul unor lecturi repetate și al meditațiilor îndelungi în legătură cu tot ce s-a încercat în domeniul ce te preocupă; deci intuiția văzută ca o încoronare a unor căutări de durată și ca salt spre o nouă perspectivă asupra operei” (p. 148—149). În ceea ce mă privește, cu toate deosebirile de nuanță, nu sînt de altă părere. Deosebiri de nuanță vor să zică aprecierea intuiției ca un dat, nu ca un rezultat al lecturilor și meditațiilor care rămîn un indispensabil adjuvant. Deocamdată, critica tradițională, bazată pe intuiție spune lucrurile esențiale despre o operă, metodele „noii critici” complinind-o, dar nu substituind-o. Ca și în cercetările stilistice clasice ale lui Spitzer sau Bally, investigarea structuralistă poate descoperi elemente noi, uneori formulizabile, deci repetabile de la un scriitor la altul, de la o operă la alta. Singure, acestea nu pot defini sunetul unic al operei, cum singure sociologia sau psihanaliza nu ne oferă decât elemente extranece structurii artistice.

Revenind acum la volumul **Sub semnul lui Aristarc**, e de remarcat efortul de exemplificare, de căutare a semînței fertile, adecvate obiectului, din metodele de ultimă vogă. George

Munteanu le folosește, uneori cu deplin succes, astfel că, în **Opinii despre autori și cărți**, surpriza face ca articolele reflectînd noua orientare să fie superioare celor scrise în stil tradițional. **George Coșbuc și condiția poeziei sau Vitalitatea tradiționalismului pillatian** sînt comentarii corecte, repetînd adevăruri cunoscute sau recunoscute, ca să nu mai amintesc cele câteva recenzii de cărți actuale, destul de exacte, dar cam de serviciu, incluse și ele conform obiceiului încetățenit, în volum. Iată însă că, atunci cînd criticul iese din convenții și încearcă mai mult decît se știe pînă la el, rezultatele nu întîrzie să apară. O tentativă de a-l interpreta pe Creangă prin prisma teoriei miturilor se oprește la aspecte mai mult de suprafață, dar urmărirea unei metafore „cheie”, a drumului, sugerează deja noi posibile căi. **O noapte furtunoasă** privită dintr-o perspectivă structurală sau aproape structurală dezvăluie o riguroasă ordine și recomandă un Ipingscu mai altfel decît îl știm. Cea mai originală idee mi s-a părut a fi în **Slavici, necunoscutul**, interpretare psihanalitică a **Mareii și a Morii cu noroc**. În **Moara cu noroc**, George Munteanu descoperă o disparitate între comentariul eticist al lui Slavici și fondul eroilor care-și spune, în cele din urmă, cuvîntul. Obsesia banilor nu explică, integral, căderea lui Ghiță. Eul de adîncime al eroilor dezvăluie imposibilitatea opțiunii la Ghiță, bovarism latent la Ana, opțiune scelerată la Lică și opțiune justificată la Pîntea. Psihanaliza și-a făcut datoria, criticul o utilizează, contrar unor încetățenite opinii, în relevarea unei lecții de etică: „**Moara cu noroc** e, astfel, prima năvelă memorabilă construită la noi cu elemente ale psihologiei abisale. Iar reușita ei paradoxală decurge poate din faptul că autorul — conștiința etică pînă la rigiditate — a fost de astă dată el însuși dominat de un inconformist demon al libertății din adîncuri, eliberîndu-se prin scrierea năvelii de propriile obsesii și refuzări din substructura lui sufletească, proiectîndu-le în afară sub forma sublimată a artei. În sfîrșit, năvela aceasta arată că psihanaliza, bine înțeleasă, nu duce la o interpretare amorală a faptului artistic — cum mai pot crede unii —, ci la evidențierea unei lecții și terapeutice morale mai profunde decît aceea pe care o poate avea în vedere autorul, oricît de bine intenționat ar fi” (p. 251—252). Care metodă e, deci, mai bună? Bineînțeles, cea mai adecvată obiectului, cum s-a văzut. Dar adecvarea — mai e nevoie s-o spunem? — depinde de subiect, de intuiția lui.

Artă și sensibilitate

„Există prejudecata foarte răspîdită că un autor de opere literare nu poate fi critic, după cum și un critic nu poate crea în domeniul literaturii”. Eseurile lui Corneliu Sturzu din **Artă și sensibilitate** (Editura Junimea, 1975) sînt, în mare parte, un răspuns la prima afirmație a lui G. Călinescu. Poetul a luat masca criticului din dorința de a clarifica unele idei, de a reformula concepte, de a pune în discuție o terminologie estetică intrată în criză de semnificație, de a restabili adevăratul raport dintre artă și sensibilitate etc. Eseurile sînt însă și efectul unei experiențe. Poetul „teoretizează” ca să-și pună de acord sensibilitatea cu ideile, ca să ne convingă de autenticitatea demersului său liric.

Despre ce discută Corneliu Sturzu? Evident că tema cea mai dezbătută e poezia, lirismul, sentimentul, metamorfozele prin care au trecut. Definițiile respectă și propun o realitate trăită, verificată în timp. Corneliu Sturzu dă o mare și justificată importanță în poezie sentimentului, ca fond ineuizabil al existenței lirice. Cit sentiment, atîta poezie. E suficient oare ca poemul să se nască numai din sentiment și să fie numai vocea lui fără să aspire la o idee? Dacă „poezia este expresia lirismului absolut” (p. 17), ce rol îi revine sentimentului? Corneliu Sturzu vrea să „reabiliteze” sentimentul în poezie, dar nu de la nivelul ideii, al abstracțizării, al metaforei care păstrează în teritoriile ei semnificațiile, ci numai de la cel al emoției directe. Fenomenul trebuie privit cu scepticism: valoarea unei poezii nu se naște numai din sentiment, ci din rodul ideii și al imaginației. Pentru G. Călinescu „Poezia este în primul rînd lirism. Originalitatea constă în gradul de sterilizare a sentimentului prin tehnică”. Sentimentul în poezie nu e totul. Toate experiențele lirice dovedesc acest fapt esențial. Sentimentul pur, în sine, fără conștiința comunicării unui nou spațiu liric, fără ideea fundamentală ascunsă în metaforă, rămîne un arhipelag mort. Este adevărat că poezia se naște dintr-un sentiment, că traduce un sentiment, dar toate sentimentele se transformă în poezie? Corneliu Sturzu ocolește acest răspuns cu toate că poezia sa nu este în întregime expresia unui sentiment, ci a conștiinței care provoacă dialogul. Vorbind despre lirism și sentiment, Corneliu Sturzu reușește în unele eseuri să se contradică. La pag. 39 (**Despre reguli**) întîlnim această disociere: „Considerînd lirismul ca fiind altceva decît sentimentul (ori sentimentele)...”, ca la pag. 45 să aflăm că „... în mod fatal lirismul reprezintă într-un fel structura tipică a unui sentiment, expresia lui cea mai clasică și mai revelatoare”. Care să fie adevărul? Exagerată ni se pare și concluzia că „**A numi obiectul** — iată piatra unghiulară a poeziei moderne”. Nu e oare prea mult spus? Numirea să fie însă ființa poeziei? Mai apropiată de adevăr nu s-a părut această remarcabilă definiție a poeziei văzută ca „straturi ale conștiinței, exprimate”. Definiția poeziei ca expresie a conștiinței anulează pe aceea ca sentiment. Contradicțiile lui Corneliu Sturzu sînt ale poetului sau ale criticului?

Memorialul de călătorie (Italia) este o frumoasă inițiere în lumea spiritului latin. Impresiile poetului sînt în alianță cu reflecțiile esteticianului. Contactul cu Perugia este „un act de cultură. Mai mult: o permanență a inimii omenestii”. Excepțională este intuiția prezenței lui Dante: „În fața mauseului pe care ți-l închipui mai impunător, tăcut dinaintea sarcofagului cu rămășițele pămîntului ale celui disputat de Ravenna și Florența după moarte, ai sentimentul acut că te înșeli. Dante nu este aici, ci peste tot unde oamenii străbat un infern sau un purgatoriu cu nădejdea unui timp mai luminos”.

Eseurile despre artele plastice, despre spectacole și probleme de teatru, dovedesc o bună cunoaștere a temelor, informație, un gust rafinat. Portrete remarcabile creează Corneliu Sturzu lui Octav Băncilă („bătrînul chip tolstoiian pe care timpul și întîmplările vieții și-au pus o pecete de noblețe...”), Dan Hatmanu („un mediativ dublat de un sceptic, în sens pascalian”), Iulia Hălăușescu, Nicolae Constantin.

Despre condiția actorului, Corneliu Sturzu se pronunță cu competență. Experiența lumii teatrale i-a pus criticului în față masca actorului de pe scenă, cit și pe aceea din viață. Care este însă identitatea lui: „Urmăriți-l pe actor pe stradă, în culisele teatrului, la întîlniri ori în intimitatea propriei sale locuințe. Se distinge imediat prin ceva particular, printr-un fel al său de a vorbi, de a gesticula, de a ride, de a se mișca. Un aer de „artificialitate” plutește în jurul ființei sale. Firește, nu mă refer la cabotin, ci la marele actor pe care l-am admirat înainte pe scenă”. Actorul este un interpret. Personajele pe care le interpretează pătrund în viața lui cu o statornicie aproape de invidiat.

Eseurile lui Corneliu Sturzu sînt reflecțiile lirice ale unui critic care n-a trădat experiențele poetului.

Zaharia SANGEORZAN

mențiuni critice

MIRON GEORGESCU: Sunetul odihnei

Arareori apar volume de versuri atît de puțin promițătoare ca evoluția poetică. Poezia lui Miron Georgescu apare închistată de la cele dintîi acorduri într-o formulă unică pentru întregul volum. În loc să-i dea unitate lirică, tînărul poet dispersează și banalizează fluxul poetic, ce nu-i poate fi negat. Încercînd să impună un univers poetic aparte, autorul plachetei **Sunetul odihnei** nu reușește să ne dea prea multe versuri notabile. Căci a evoca „odihna” prin pulsații de imagini simple, prin întrebări retorice, printr-un ritm voit lent al fluenței versului, nu e suficient pentru construcția universului pe care poetul l-a voit dominat de tăceri prelunghi și de câteva simboluri elementare. E o sarcină uimitoare de metafore (mai ales de metatore notabile), iar poemele sale, de mică întindere, nu suplinesc lipsa acestora prin altceva, ci pun și mai mult în evidență neputința creatorului, lipsa talentului și a travaliului intelectual. Deși a vrut să dea fluenței versului o linie melodică simplă, deși a vrut să însuflească imaginilor o simplitate hieratică, nimic notabil din acest volum, plin de intenții, dar nu și de reușite. Toate poemele au aceeași structură, același ton, în color, aceeași lipsă de suflu: „Îndoite cuvintele de greul / caratelor, / la început a fost omul și odihna / sonoră, / cine se-ncumetă galben să piardă? / și ultimul cuvînt virgin la / tăietura dintre silabe, / și sudorile vîrstei pe fruntea / cuvintelor, / și mult mai superbă harta cea numai / de aur a cuvintelor” (Îndoite cuvinte). Regretabilă ne apare și încercarea de a mima unele voci deja consolidate în peisajul nostru literar, fără o înțelegere profundă însă a tainelor și virtuților interioare ale cuvîntului.

Prin **Sunetul odihnei**, Miron Georgescu nu convinge. Volumul nu spune nimic cititorului de poezie, căutător de esențe rare în fluidul liric. Considerăm apariția acestei cărți neavenită, mai mult chiar, nejustificată.

Gheorghe LATEȘ

DUMITRU STANCU:

Poemele lui Mihai Viteazul

Ceea ce ne propune stihul de „prunc talentat”, cum spune Nichita Stănescu, al lui Dumitru Stancu este „Cosmosul iubirii” din „naime române”, „al nației cuget” ilustrat de „chipuri sfinte”, peste care stă Zamolxe — „Zeu Getic, Veșnic” —, adică matca poporului român, matca în care a apărut Mihai Viteazul, „lumină / Născută din lumină”, și căreia marele Domn al Românilor i-a arătat „țărîmul drept și sfînt / De-nțelepciune”. Istoria este convertită astfel în mit și poezie, este aureolată cu o culoare specifică unui mod interior de a vedea, care o așează deasupra unei realități efemere.

Patria transpare, potrivit acestei concepții poetico-istorice, drept drum al seminției — prin rod — la fruct, înălțare de la șes la Munte, o demiurgică trecere de la pătunsul lăuntric la nepătunsul cosmic („Noi suntem fii din viața înaltă / A unui trup în soare ascuns. / Veniți cu toții să beți lumină / Din trupul nostru nepătuns”), de la pădure la codru, adică o sublimă existență umanistă care, prin dimensiunile sale colosale, poate constitui exemplul de urmat. Patria română este un destin exemplar în viziunea lui Dumitru Stancu, poezia istoriei traducîndu-se prin „fagure de timp”, prin „simțire de infinit”, prin cea sbucnire de lumină care configurează un spațiu aparte, o constelație revărsată în nemărginire prin „gurile de rai” ale conștiinței și făpturilor noastre. Patria se deschide, astfel, în sufletul lectorului, „rai între raiuri — suflet și vamă”, plai care isvodește „sfînți” precum Mihai Viteazul.

Sufletul patriotic, solemn și vibrant, Dumitru Stancu îi aduce legiferarea de mediu poetic printr-o ancorare în zonele cele mai sensibile ale spiritului, printr-o primordială sete de imn și cînt, poezia sa definindu-se nu mai puțin eres și pur joc de icoane, mit și viers pornit de la rădăcină, din inima mulțimii, dar și lamure dulce de grai, metaforic mod de a condensa istoria în imagini-sinteză precum în **Caii, Cîntec, Destul, Sic transit gloria mundi** etc.

Carte de debut, **Poemele lui Mihai Viteazul** dau glas unui poet de un real talent, unei „raze fără stea și cîntec fără gură”, cum spune tot Nichita Stănescu prinzînd atît de bine metaforic interior al poeziei pe care o cultivă azi Dumitru Stancu.

Miron BLAGA

ION MARINCA: Popasul pescarilor

Cartea lui Ion Marinca, urmînd în totul ilustrul exemplu sadoveanian își restrînge audiența la o singură categorie de vîrstă; este o carte pentru copii și mai puțin una care își recrutează personajele din rîndul copiilor. **Popasul pescarilor** (Ed. Ion Creangă), se constituie, în mic, ca un manual de pescuit degizat — abil și ilustrat — naiv — cu o oarecare mișcare epică. Aflăm cum se construiește o undiță, cum se caută momela, cum trebuie trase la mal diferite specii de pești. În afară de ritualul pescarilor, de personajele singuratic și pitorești, de descrierile pitorești, de fundal — ca la Sadoveanu — texte tînăr să inițieze și în tainele naturii; autorul vrea, de asemenea, să instruiască și să sugereze povești morale. Nu strălucește în scris — și poate că era nevoie tocmai pentru că volumul se adresează copiilor —, construiește greu un personaj, are inconsecvențe de limbaj, și un stil cam simplist, expositiv. Căpitanul Dan Iluca vrea să adune un echipaj pentru o navă modernă de pescuit și în acest scop ține calea ultimilor pescari profesioniști. Personajele povestesc pe rînd și, cum fiecare vine din diferite părți ale țării, cartea esențializează cam întreaga noastră geografie piscicolă. Autorul face, bineînțeles, apologia pasiunii care ajunge profesiune, elogiază simplitatea actelor și naturalitatea existenței. Pescarii cu mîlinate japoneze sînt pur și simplu ridiculizați de localnicii retractarii la inovații, care atrîrnă de bita noduroasă o șfoară și un ac de croitorie. Autorul surprinde exact rațiunea „mîncîniilor” și „înfîlîriilor” pescărești: „Dacă greșești, te judeci. Dacă învingi, trăiești o dulce mulțumire, pe care vrei s-o înfloresci în povești. Acum ți înțeleg pe cei de la „bursa bălților”. Ei trăiesc pe marginea bălților, luptă cu instinctul de conservare al vieții. Au cuvinte puține la-ndemină ca să povestească acel moment unic în care s-au înfruntat. De aceea, rudimentarul gest al pescarului trebuie amplificat, multiplicat, și după atîția ani înțeleg că peștii trebuie să crească în dimensiuni, că fiecare pradă a fost un exemplar capital”.

Păcat că marea pasiune piscicolă a autorului nu găsește un adevărat echivalent literar.

Aureliu GOCI

Dialectica continuității revoluționare

Congresul al IX-lea al P.C.R., din iulie 1965, va rămâne un eveniment de importanță istorică în viața poporului nostru — ca moment care a deschis o perioadă nouă în activitatea partidului și, implicit, în dezvoltarea socialistă a țării. Înscrind-se organic în fluxul continuității revoluționare, cel de al IX-lea Congres a însemnat o treaptă calitativ superioară în conștiința partidului și a întregului popor, determinând un spirit profund înnoitor în societate, atât în planul teoriei cât și al practicii, în toate domeniile muncii și vieții.

Relevând, pe de o parte, continuitatea politicii partidului, unitatea ei de conținut și structură, legătura organică a liniilor ei directoare pe spirala dezvoltării mereu ascendente, Congresul al IX-lea al P.C.R. s-a definit, în același timp, ca o expresie nouă, calitativ superioară, a modalității științifice prin care partidul, aplicând creator marxism-leninismul la condițiile concret-istorice din țara noastră, a abordat problemele vitale ale societății românești, definind esența acestora, direcțiile de dezvoltare și obiectivele multiple ce se impuneau a fi îndeplinite.

Lucrările celui de al IX-lea Congres, prezidate de spiritul înnoitor în care partidul a trecut să interpreteze complexitatea de procese și fenomene ridicate de construcția socialistă în condițiile specifice ale propriei noastre istorii, precum și realitățile istoriei naționale în ansamblul vieții internaționale, spirit înnoitor determinat în mod esențial de gindirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fundamentat trăsăturile definitorii ale unei concepții social-politice superioare, caracterizată de dinamism în gândire și acțiune, de preocupare pentru a interpreta obiectiv datele realității, pentru a sparge cadrele convenționalului, subiectivismului și rutinei, pentru a soluționa noile probleme ale vieții în funcție de nevoi și posibilități, în concordanță cu interesele generale ale societății și cu cele personale ale oamenilor muncii.

Spiritul înnoitor al Congresului al IX-lea s-a materializat în elaborarea și traducerea în viață a unor măsuri de importanță hotărâtoare pentru ridicarea patriei noastre socialiste pe noi trepte de progres și civilizație, măsuri care, circumscrie într-o concepție unitară, au urmărit dezvoltarea țării pe toate laturile vieții sociale.

Realizarea obiectivelor și sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea a fost determinată în chip esențial de îndeplinirea rolului conducător al partidului comunist, de sporierea continuă a acestui rol. În sensul unei integrări tot mai profunde a partidului în viața societății

Măsurile adoptate de partidul și statul nostru cu privire la majorarea suplimentară a retribuiției tarifare și la corectarea unor categorii de prețuri reflectă, în același timp, grija față de om și grija față de perfecționarea continuă a mecanismelor dezvoltării economiei noastre naționale.

În contactul permanent dintre producători și consumatori, prețul trebuie să reflecte atât interesele unuia cât și pe ale celuilalt. Dacă prin preț producătorul nu și recuperează cheltuielile și nu obține beneficiu, nu poate să reia producția și să o dezvolte. Pe de altă parte, dacă prețul crește mai mult decât crește retribuiția, bugetul consumatorului este afectat. De aceea, prețul mărfurilor și serviciilor este în permanență, zi de zi, obiect de analiză și de preocupare, atât pentru o categorie cât și pentru cealaltă. Reflectând interesele ambelor grupe, pe ansamblul societății, partidul și statul nostru realizează echilibrul cuvenit, asigurând concomitent condițiile pentru creșterea producției și a nivelului de trai.

În ultimii ani, în țara noastră s-a procedat la o amplă reșezare a prețurilor mijloacelor de producție în toate sferele economice, cu scopul ca această categorie economică să reflecte cât mai exact cheltuielile sociale de producție și să reprezinte un instrument real de dinamizare a activității productive. Corectarea prețurilor cu amănuntul la unele produse și servicii prestate către populație, se înscrie în aceeași preocupare ca prețurile să reflecte cheltuielile sociale de producție, valoarea mărfurilor.

An de an, o serie de unități economice din sectoarele la care se majorează prețurile, în loc să înregistreze, ca urmare a activității lor, un beneficiu, au înregistrat pierderi. Evident, beneficiul reflectat, în primul rând, calitatea activității întreprinderii, dar el este strâns legat de nivelul prețurilor de vânzare care nu au reflectat în toate ramurile și la toate produsele cheltuielile sociale.

Alături de rentabilizarea unor activități economice, recente măsuri urmăresc o mai bună corelare între prețurile produselor similare, ținând seama de capacitatea de producție și de cerere, de proveniența produsu-

noastre. Amploarea și eficiența misiunii sociale a partidului, formele și metodele sale în activitatea de conducere au evoluat continuu, perfecționându-se pe măsura dezvoltării societății și, în concordanță cu aceasta, ca urmare a maturizării activității partidului însuși. Moment fundamental de maturitate istorică în conștiința partidului, prin spiritul novator în înțelegerea realității și prin direcțiile programului elaborat pentru dezvoltarea societății, Congresul al IX-lea a constituit astfel un adevărat act de conștiință a responsabilității istorice a partidului nostru pentru destinele patriei și poporului.

În cadrul lucrărilor celui de al IX-lea Congres, partidul ne-a arătat deschis modul în care trebuie înțeleasă dezvoltarea creatoare a marxism-leninismului în contemporaneitate, precizând că în abordarea revoluționară, științifică, a realității, este necesar să se plece de la ideea dialectică potrivit căreia socialismul înseamnă o societate în continuă evoluție, ceea ce presupune adaptarea permanentă la cerințele vieții, înălțarea a tot ceea ce este perimat și promovarea a tot ceea ce este progresist. Conferind acest înțeles științific, aplicării creatoare a marxism-leninismului la condițiile concret-istorice ale țării noastre, P.C.R. a dat curs înțelegerii juste a raportului dialectic dintre general și particular, dintre național și internațional în construcția socialismului, punând astfel problema stimulării gândirii originale, cultivării sentimentului valorii noastre naționale, a demnității poporului.

Sintetizând experiența bogată dobândită de partidul nostru în etapele de până atunci, Congresul al IX-lea a subliniat în mod deosebit necesitatea promovării ferme a spiritului creator în toate domeniile, ca o condiție vitală a însăși dezvoltării socialiste și comuniste a patriei noastre. Cel de al IX-lea Congres al partidului, din iunie 1965, va rămâne astfel în istoria noastră momentul care a deschis o etapă de avânt deosebit al gândirii social-politice, etapa clarificării unor probleme esențiale ale dezvoltării societății socialiste, de permanentă confruntare a teoriei cu practica, de puternică afirmare a națiunii noastre.

Justețea concepției partidului nostru afirmată în cadrul lucrărilor celui de al IX-lea Congres, a programului elaborat atunci pentru dezvoltarea patriei — sinteză de gândire și acțiune revoluționară care poartă pecetea personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost și sînt confirmate întrutotul de continuitatea revoluționară neabătută a istoriei noastre ce și-a găsit expresia în documentele Congreselor al X-lea și al XI-lea. A fost și este confirmată de însăși faptul că astăzi poporul român, liber și stăpîn adevărat pe destinele sale, făuritor conștient al propriei istorii, se află angajat în marea operă de edificare a unei faze superioare a construcției socialismului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate ca treaptă necesară pe drumul spre comunism, societate a împlinirilor noastre revoluționare, a afirmării depline a demnității umane, naționale și individuale.

Mircea DRAGOMIR

Grijă față de om, grijă față de o economie sănătoasă

lui: naturală sau sintetică, internă sau externă.

Civilizația contemporană, ca urmare a creșterii considerabile a necesităților, a inclus în producție o gamă foarte largă de produse sintetice, indispensabile satisfacerii consumului, deoarece producția bunurilor de proveniență naturală nu reușește a acoperi necesitățile. Astăzi, de exemplu, producția de fibre sintetice întrece în multe țări producția de fibre naturale, cea de piele sintetică pe cea de piele naturală etc.

În competiția dintre produsele naturale și cele sintetice, prețurile au un rol important. Pentru a nu frîna producția bunurilor de proveniență naturală, agricolă sau animalieră la care nu întotdeauna productivitatea muncii reușește a ține pasul cu activitățile industriale producătoare de materiale sintetice, se impune a o proteja, asigurându-i prin preț o rentabilitate corespunzătoare.

Măsurile de corectare a prețurilor sînt legate și de influențele exercitate de evoluția prețurilor pe plan mondial, care au sporit substanțial în ultimii ani.

Pe lângă sursele de materii prime interne, industria noastră utilizează și din import asemenea materii prime importate, cum sînt: bumbac, piele, țitei, combustibil ș.a. Deși prețul de import al acestor materii prime a crescut de câteva ori în ultimii ani, totuși, datorită valorificării lor superioare în economia națională, a reducerii consumurilor specifice, nu a fost afectată simțitor situația prețurilor de vânzare cu amănuntul în țara noastră. Anumite corectări însă se

impun și ele urmăresc atât compensarea cheltuielilor suplimentare, care n-a putut fi suplinită altfel, cât și stimularea producției interne a produselor similare și a înlocuitorilor.

Superioritatea economiei socialiste, care permite stăpînirea evoluției economice, politica economică justă a partidului și statului în domeniul comerțului exterior, au ferit țara noastră de fluctuațiile și instabilitatea care domină lumea capitalistă.

Corectările efectuate asupra prețurilor anumitor grupe de sortimente, servicii, nu afectează negativ nivelul de trai. Cantitatea de bunuri și servicii pe care cetățenii și le pot procura, respectiv retribuiția reală, nu este afectată negativ deoarece majorarea prețurilor este însoțită de majorarea retribuiției tarifare. Mai mult, majorarea retribuiției se face în proporție mai mare, astfel încît, la nivelul unui an, se înregistrează un sold în favoarea populației de 3,6 miliarde lei, iar pe cele cinci luni ale anului în curs, de 1,32 miliarde lei.

Privind raportul dintre evoluția prețurilor și evoluția retribuiției, pe întreaga perioadă a planului cincinal 1971—1975, constatăm că indicele prețurilor crește cu 3%, iar retribuiția reală cu cea. 22%, îndeplinindu-se astfel la cote superioare, prevederile Congreselor al X-lea și al XI-lea ale partidului, în ceea ce privește creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii — țel fundamental al politicii partidului nostru.

Semnificativ este faptul că această problemă, alături de alte probleme majore, stă pe primul plan și în momentele grele ale confruntării cu calamitățile naturale. Decretul cu privire la majorarea retribuiției reprezintă, în momentele dificile prin care trece țara, o încurajare și o stimulare.

Sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul nostru va recupera într-un timp scurt pagubele, iar proiectele noastre de dezvoltare a producției, a nivelului de trai nu vor fi afectate. România urmărește cu tenacitate îndeplinirea marilor obiective de viitor, transformarea țării într-o țară dezvoltată, creșterea impetuoașă a forțelor de producție, a economiei, a bunăstării.

Conf. dr. N. STOICA

VIORIEL VARGA

Cu ochiul deschis

Pe buze cuvintele prind să inmgurească —
Rotunde și umezi se rostogolesc semințele
Spre odihna nașterii ciudate
Și iață, cu ochiul deschis a rodire,
Eu cel care am ales patria
Port pe trup ceva din țărina ei,
Li respir aerul și-odată cu el tot balsamul,
Toate grinele pină într-o zi cînd
Mă voi preface în cîntec, în noapte,
În țara ce-o string la piept binecuvîntînd-o.

Tineri sîntem

Tineri sîntem și țara ne ține în iubire —
Fericită alegere de pămînt și de dor
Bătăile inimii lovesc în hotarele sale
Din tată în fiu intru înălțare și zbor.

Tineri sîntem și micii ne cresc plăpînzi sub palme
Ca un imm înălțat peste lume;
Venim de departe pe cai albi, pe cai albi
Și țara ne strigă pe nume.

cărți cărți cărți

PETRE BRÂNZEI: Itinerar psihiatric

Prof. dr. P. Brânzei, șeful disciplinei de Psihiatrie I.M.F. Iași, în lucrarea „Itinerar psihiatric” (Editura Junimea, 1975), concentrează cercetările și experiența proprie, conform tradiției Școlii de psihiatrie de la Iași, dezvoltînd în acest perimetru spiritul determinist-științific, consecvent conceptului tridimensional, bio-psiho-social.

Lucrarea, așa cum afirmă însuși autorul în introducere, se adresează „tutorilor celor care se preocupă de psihism și salvagardarea sănătății mintale indiferent de orientarea lor bio-medicală, psihopedagogică sau umanist artistică”.

Privind procesualitatea psihică în condiții normale și patologice, lucrarea prof. dr. P. Brânzei cuprinde trei părți.

În partea întâi se evocă izvoarele și confruntările de opinii care au contribuit la dezvoltarea psihologiei și psihiatriei, reamintind unele personalități autohtone care au contribuit din plin la dezvoltarea cercetării științifice în cadrul școlii de la „Socola” (C. I. Parhon, Maria Parhon, Emil Savini, O. Ballif, M. Ciucă, Gh. Preda ș.a.).

Considerînd îmbolnăvirile psihice ca o concentrare în focar a factorilor de morbiditate generală, dinamica acestora variînd în funcție de predispoziții și de parametrii evolutivi ai unei societăți date, autorul se ocupă în partea a doua a lucrării de criteriile necesare formulării unui „psihodiagnostic al expresiei”, conducînd o incursiune alertă în patologia mintală după criteriile nosologice izvorite dintr-o îndelungată experiență clinică, cartea neavînd pretenția de a finaliza un tratat de diagnostic al bolilor psihice, care să epuizeze toate mijloacele și metodele de investigare, cuceriri ale științei contemporane, cerute de o atare tentativă.

În partea a treia a Itinerarului psihiatric, autorul tratează relațiile bio-psiho-sociale abordînd evolutiv principiile psihoterapiei și bioterapice psihiatrice, militînd pentru o orientare terapeutică unitară determinist-științifică. Raportat la conceptul bio-psiho-social al autorului, acesta își justifică originalitatea printr-o „logică interioară”, căutînd să răspundă unor întrebări care fac de fapt subiectul lucrării (ce este boala mintală, care este statutul social al bolnavului mintal considerat necorespunzător, cum trebuie și cum este tratat acesta).

„Itinerarul psihiatric” al prof. dr. P. Brânzei, prin problemele ridicate, atrage totodată atenția și asupra unei „crize” a psihiatriei contemporane din unele țări, considerînd nejustificată o delimitare aparent independentă între psihiatria psihologică și psihiatria socială.

Iconografia propusă de autor, după o manieră proprie, reprezintă o viziune interesantă și sugestivă care completează textul lucrării.

Tabelele sinoptice privind chimioterapia bolilor psihice vin să completeze expunerea printr-o înșiruire concisă și farmacodinamică a principalelor substanțe encefalotropice din circuitul farmaceutic.

Această lucrare nu ar trebui să lipsească din bibliotecă nici unui intelectual, prin claritatea expunerii, cartea fiind accesibilă și pentru neșpecialiști, dar este extrem de utilă corpului medical, juriștilor, pedagogilor, sociologilor, oamenilor de artă etc., vizați direct de promovarea sănătății mintale și înșănătoșirea de fapt a vieții sociale.

Dr. C. I. MAȚA

ILIE PURCARU: România - convergențe la universal

A vedea idei este pentru Ilie Purcaru o fascinație căreia, nu numai că nu-i poate rezista, dar chiar i se dăruiește trup și suflet. Motiv pentru care fiecare convorbire a sa, cu unele trecute sau prezente personalități ale culturii române, este o pasionantă excursie în universuri spirituale în care, mai la fiecare cotitură sau, dacă vrei, mai pe fiecare versant escaladat, ai surpriza „Ideii”. A acelei idei fundamentale care, exprimată în felurite, particulare ipostaze, ne definește, ca oameni, în general, ca oameni de omenie și ca popor, în special. Această dialectică luminoasă a particularului prin general și a generalului prin particular este operată pregnant în desfășurarea tuturor acestor convorbiri, fie că se relevă, de pildă, amplele ecouri, pe plan universal, ale școlii românești de matematică, fie că este considerat, să spunem, Ion Creangă — de către Zoe Dumitrescu Bușulenga — prin raportări firești la scriitorii de frunte al literaturii universale, printre care uriașul nostru humuleștean respiră un definitiv aer de familie: Boccaccio, Rabelais, Swift.

Există apoi o anume poematică a viziunii acestor convergențe, revendicîndu-se cînd de la cele 25.000 de forme de fulgi de zăpadă, contemplete, ca preludiv al unui original studiu științific, de către Henri Coandă, cînd de la congenitalele însumări ale poeziei și științei, ca în cazul matematicianului român de renume internațional, care a fost Dan Barbilian, veritabilă constantă a ecuației poetice a literelor române, cunoscută sub simbolul mult grăitor — Ion Barbu.

Unii dintre cei intervievați de Ilie Purcaru nu mai sînt printre noi. Un pios omagiu este inclus prezentării omului și operei, prezentare cu valoare de „atabletă”, care devansează și ea particularul, în generalitatea unor reverberante semnificații privind destinul în lume al roadelor de aur ale gândirii și creației românești — fecundă deschidere spre universalitate, afirmată de cultura română, încă de la începuturile ei, de la Cantemir și pînă la Onicescu sau la elevii de notoritate internațională ai acestuia; cultură care a asimilat, cu un neobosit, recunoscut, apetit pentru nou, mari valori ale lumii, dînd, în același timp, ca într-un original proces de osmoză, unanim recunoscute valori acestora.

Asaltînd concentrat tema abordată, exprimată prin titlul cărții, Ilie Purcaru parcurge cote elevate ale unor realități spirituale, în perimetrul cărora replica interlocutorilor capătă aspectul unor admirabile, expresive profesii din credință, elocvent sintetizate într-o suită de citate, însumate într-una din primele pagini ale cărții. Ele pot fi cuprinse între citarea, la rîndul său, de către Al. Rosetti, a cronicarului („Nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă”) și pînă la unii frumosi gând, de data aceasta formulat în spiritul cronicarilor de către Zoe Dumitrescu Bușulenga: „Nici un efort nu se pierde întru zidirea celor ale nației”. George Călinescu, Al. Rosetti, Zaharia Stancu, Elie Carafoli, Mihai Pop, Stephen Fischer-Galați, Melius József, Octav Diaconescu, Magdalena Rădulescu, Henri H. Sthal, Franyó Zoltán, Gheorghe Mitrăciță sînt, de asemenea, veritabile prezențe la acest seducător coloziv despre viață și dăinuire, despre om și destin, cultură și personalitate, despre ceea ce tulburător numea, într-o modalitate alegorică, Henri Coandă, prin acel inconfundabil albastru, care particularizează cromatic pămîntul, printre celelalte planete, privite din cosmos, întocmai acelei trăiri de neconfundat prin care identificăm patria în constelația popoarelor, indiferent din ce punct al lumii am contempla-o sau ne-am gîndi la ea.

Marea deschidere de orizont realizată prin referiri la matematică modernă sau la stromonie, la arhitectură sau sociologie, la folclor sau prietenie concretizează o necesară și elocventă „bibliografie” la tema dată, bibliografie parcursă cu patos și avizare de autor, în demonstrarea celei mai de preț idei dintre toate ideile superb panoramizate. Ideea de înaltă conștiință și responsabilitate umană pe care o implică toate vizele convergențe la universal, ilustrate în timp, și azi mai mult ca orînd, de cea ce simplu și demn, vibrant și profund angajat, numim cu prestigiosul nume de România.

Al. I. FRIDUȘ

Polonia

O scriitoare polonă despre Mihai Viteazul

Cunoscută talmăcioare de literatură română în limba polonă, Danuta Bienkowska, a efectuat de se și fructuoase incursiuni în domeniul istoriei — incursiuni cel mai adesea legate de trecutul românesc. O primă tentativă pe acest terim a fost întreprinsă în 1953 — substanțială schiță intitulată **România de la Traian la democrația populară**, un succes al editurii Czytelnik din Varșovia. Anul trecut, sub titlul **Covoare de nuntă**, a evocat destinul unor prințese române căsătorite în Polonia, în secolul al XVII-lea — pagini pline de savoare și culoare. În mod special, pentru aniversarea primei nunci a românilor, s-a publicat anul acesta, de către editura Silesia din Katowice, cartea Danutei Bienkowska, **Michał Waleczny (Mihai Viteazul)**, în colecția **Oameni iluștri**. Am scris: „cartea”, și nu „monografia” sau „lucrarea”, căci Danuta Bienkowska n-a urmărit să dubleze ori să rezume operele deja existente pe această temă, ci mai degrabă să practice o secțiune în structura epocii date, în scopul dezvoltării unor contacte, interfețe, paralelisme, ciocniri de factori din care să se desprindă desine omeneste ce — departe de-a se pulveriza în erudiție ori a se rigidiza în afirmarea unilaterală a unor acțiuni sau individualități izolate — să se ordoneze într-un ansamblu încheiat, sistematizat pe axa unui model uman, a unei exemplarități de trăire și de concepție. La întretărirea a două feacuri și pe punctul de întâlnire a unor factori marcanți, a unor fenomene decisive în procesul de dezvoltare a Europei, în intenția Danutei Bienkowska fizionomia morții și fapta (poate în sensul „gestului” eroic) și cugetarea omului de stat Mihai Viteazul au constituit un atare model și o atare exemplaritate.

Documentația autoarei a fost imensă, deși bibliografia de la finele volumului e foarte succintă (dar ea n-a cuprins decât materialele accesibile cititorilor polonezi), însă nici un moment cartea nu dă impresia de încărcat, de pedant, de erudit cu ostentație. Tot aparatul informativ, folosit cu o discreție pilduitoare, pune în lumină **destinul de tragică noblete, precum și ecourile sale prelungi, persistente, firești, în istoria de mai târziu a poporului român**. Putem să adăugăm că numeroase detalii culese din arhive polone, puțin cunoscute cercetătorilor noștri, vin să întregască ansamblul cu date inedite, marcând prețuirea contemporaneității față de Mihai Viteazul, surprinsă din unghiul de vedere polonez.

Danuta Bienkowska, excelentă cunosătoare a peisajului românesc, a izbutit totdeauna să sublinieze printr-un cuvânt făcând imagine, printr-o nuanță plastică, mediul local, climatul istoric real în care au evoluat Mihai, tovarășii săi de arme și curtea lui. Această trăsătură prezintă o netă valoare de autenticitate în opera de reconstituire, de recreare a epocii — în așa măsură încât volumul s-ar putea intitula pe bună dreptate **Mihai Viteazul și vremea sa**. Finalul — fără ca autoarea să fi cautat să literaturizeze — sună ca un sfârșit de baladă: „Iar vistiernicul Stavros, în temnița de la Bistrița, la lumina stelelor, așternea în stiluri grecești soarta noului Achilles al creștinătății...: „Fringeți-vă stinci și jeliți-vă arbori, căci a pierit cel în fața căruia tremurau leul și balaurul”.

Eminentă scriitoare polonă a știut să valorifice, din mărturiile faptelor lui Mihai, tradiția românească fără moarte.

Rodica Ciocan-IVĂNESCU

CRONICA

Săptăminal politic-social-cultural

La Istanbul, în vechiul cartier al Fanarului, pe malurile „Cornului de aur”, pe „Sançakdar Yokuşu”, colț cu Vodina”, unde — așa cum afirma Cantemir în scrierile sale — și-a construit un palat, pot fi văzute încă zidurile exterioare ale acestuia, iar în interiorul curții, rămășițe ale unor construcții începute înainte de 1687 de Șerban Cantacuzino și terminate în jurul anilor 1705—1706 de Dimitrie Cantemir. În decursul anilor, peste aceste rămășițe au fost înălțate alte construcții, însă și până astăzi se păstrează temelile și chiar unele părți din vechiul palat ce a aparținut lui Dimitrie Cantemir.

Peste puțin timp, cu acordul autorităților turce, pe unul din ziduri va fi montată o placă memorială care, prin textul săpat în marmoră („Pe aceste locuri s-a aflat palatul rezidit și infrumusețat de principele moldovean Dimitrie Cantemir, savant enciclopedist de renume european, autor al unei monumentale istorii a imperiului otoman, care a trăit la Istanbul între anii 1688—1710”) va consfinți pentru totdeauna prezența la Istanbul a marelui istoric și umanist român.

Cu puțin timp înainte, sub auspiciile Comisiei Naționale Turce pentru UNESCO, la Societatea de Istorie din Ankara a avut loc sesiune științifică omagială Dimitrie Cantemir, cu care prilej profesorii universitari Bedrettin Tuncel, Ziya Koral, Adnan Erzişan au evocat în cuvintele și comunicările lor diverse aspecte ale semnificației opere multilaterale, a lui Dimitrie Cantemir („Kantemiroğlu”, cum este adesea numit în istoriografia turcă).

În holul Societății de Istorie a fost prezentată o expoziție cu lucrările lui Cantemir sau scrieri despre Cantemir, unde — alături de renumita „The History of the growth and of the decay of the Ottoman Empire”, era prezentat și volumul omagial **Dimitrie Cantemir (1673—1723)**, apărut în 1975, prin grija Comisiei Naționale Turce pentru UNESCO și, în primul rând, a președintelui acestuia — prof. Bedrettin Tuncel. Volumul cuprinde studiile „Dimitrie Cantemir și turcii” semnat de prof. Bedrettin Tuncel, „Omagiul lui Cantemir” de prof. Mi-

Egiptul antic — trei milenii de cultură

Ambițiile pe care și le poate propune o expoziție despre arta unui popor străin, nu numai ca spațiu ci și ca timp, și ca structură a vieții, sint reduse de însăși condiția limitată și descriptivă pe care o are expoziția, oricât de bogat ar fi materialul expus și oricât de ingenioasă ar fi concepția, „montajul” operat asupra lui. Chiar o expoziție „de atmosferă”, cu reconstituiri riguroase, (cum ar fi cele de la Musée de l'homme) este doar conjunctură fericită între intenția organizatorului și intenția pregătită, sau numai fantezia însetată de impulsuri a vizitatorului. Este cu atât mai dificil de reconstituit o lume, o cultură, ale cărei opere principale sînt magnifice morminte și nu mai puțin magnificul poem „Cartea morților”. O cultură funerară, făcută pentru eternitate într-un sens absolut, mai imperios decît o fac pentru eternitate artiștii culturilor europene, elenice, conștienți de a transmite un mesaj peste secole, pentru că artiștii Egiptului antic făceau o artă dedicată spiritelor, nu ochiului omenesc, adeseori închisă în solitudinea inexpugnabilă a labirintelor. O artă perfect funcțională, dar în lumea morții, cu funcționalitate spirituală, o artă cu mesaje precise, simbolică în sensul complex, dar și strict al spațiului sacru. Morfologia ei implică direct aceas-

tă condiție de limbaj sacru, rolul de evocare a unei realități esențializate, întîlnirea dintre muritor și zeu (Osiris), în moarte, dintre accident și arhetip în opera de artă. Statuile faraonilor, această extrem de fină colaborare între scheme de compoziție, de expresie plastică și trăsături particulare, pot da o imagine despre caracteristicile ei. Este fascinant cum se îmbină, în desenul picturilor sau basoreliefulor, rigiditatea unei scheme de prezentare — alternanța de profil și frontal, hieratismul, etc. — cu puterea de sugestie a unor atitudini, cu mișcarea comprimată de gîtul unei giște sau de arpile unui pescăruș. Producțiile artei egiptene îmbină în ele prestanța copleșitoare a unor forme care tind spre eternitate — în ritmurile planurilor, în tensiunea spre forme geometrice stabile, în fermitatea cu care se închid volumele, în cultul simetriei — și pasiunea pentru desăvirșirea delicată a bijuteriei (care va triumfa în perioada Regatului Nou) reflectînd gustul hedonist pentru lux. Fiindcă această estetică funerară nu exclude o viață impregnată de estetic, ci o prelungește și o consacra. Numai pentru oameni subjugată de frumusețea palpabilă, concretă a lumii, fericierea spiritului dincolo de moarte e condiționată de prezența imaginii acelei lumi și de grija pentru in-

plu: estimările de acum cîteva luni privind rezervele de „aur negru” din Marea Nordului s-au dovedit, în recente comunicări, sub cifra reală, afirmă revista „La Recherche”. Numai în Statele Unite, aproape 3000 de platforme forează platoul continental în largul coastelor Louisiane, Texasului, Californiei sau Alaskăi, prospectînd sau exploataînd zăcămintele. Se fac referiri tot mai dese la energia nucleară care, în curînd, își va face, fără îndoială, intrarea în vastă scenă a oceanelor. La Jacksonville (S.U.A.) a început construirea unei uzine pentru fabricarea de centrale nucleare plutitoare, primele două urmînd să fie instalate (în 1979 și 1980) pe litoralul Statelor Unite. Uzina de... uzine, a cărei construcție se va încheia în acest an, va avea o capacitate de producție de patru centrale atomice pe an.

Oceanul interesează în cel mai înalt grad omenirea și pentru bogățiile minerale pe care le conține în subsolul său. După un raport preliminar al O.N.U., extragerea de minerale submarine poate începe în 1976. Nu există date amănunțite decît pentru 3 la sută din bogății, dar se știe că zonele centrale ale Pacificului și Oceanului Indian conțin numeroși noduli de mangan, capabili să permită extragerea de cupru, nichel și cobalt. Ceea ce este mai spectaculos este faptul că acești noduli se pot recupera natural.

La sfîrșitul deceniului — afirmă raportul C.N.U. — metalurgia mineralelor marine ar putea deveni o realitate, pentru 1985 prevăzîndu-se satisfacerea, numai din acești noduli, a 18 la sută din cererea mondială de nichel și a 50 la sută din cea de cobalt.

Problematika oceanului în slujba omului va

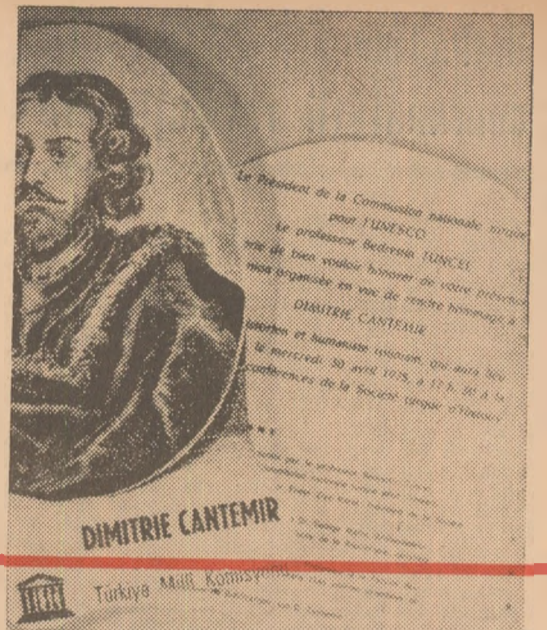
Turcia

Omagii lui Dimitrie Cantemir

hai Berza, directorul Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene, și „Kantemir și muzica turcă” de Ismail Baha Sürelsan.

Pe lângă valoarea plurivalentă a studiului prof. Mihai Berza, care constituie o sinteză a comunicării prezentate de autor la colocolul de la Istanbul organizat în octombrie 1973 de Asociația Internațională de Studii Sud-Est Europene, cele ale prof. Bedrettin Turcel și Ismail Baha Sürelsan reprezintă însemnate contribuții la cunoașterea activității lui Dimitrie Cantemir.

Istanbul, și a aportului acestui enciclopedist la dezvoltarea și răspîndirea muzicii turce, fiind seama că prin sistemul de notare introdus de Cantemir în muzica turcă aceasta a putut fi cunoscută în Europa și în întreaga lume. Materialul documentar ilustrativ folosit de Ismail Baha Sürelsan (Tabelul notelor folosite de Cantemir pentru descifrarea muzicii turce, notele unor melodii și texte compuse sau culese de Cantemir și inspirate din folclorul turc, precum și un tabel cu 30 de lucrări dintre cele mai cunoscute compuse de Cantemir) conferă studiului nu numai valoarea corespunzătoare, dar și un plus de originalitate. De altfel, în seara aceleiași zile în care a avut loc reuniunea omagială la Societatea de Istorie din Ankara, în saloanele ambasadei române, un grup de instrumentiști ai Filarmonicii din

Textul invitației la Sesiunea științifico-omagială de la Ankara.

Ankara, folosind instrumente muzicale de epocă, au interpretat compoziții ale lui Cantemir și trebuie remarcat că rezonanța acestora în zilele noastre amplifică relațiile de prietenie și colaborare româno-turce cu tradițiile raporturilor culturale ale secolului lui Dimitrie Cantemir.

George MARIN

*) Străzile poartă aceleași denumiri și astăzi.

lui Sinuhe — sec. XVIII î.e.n., Immurile închinare zeului Ptah din Memfis, 900 î.e.n., Litania închinată soarelui, sec. X î.e.n., etc., împreună cu cîteva fragmente de frescă, dau o imagine despre pictura egipteană, despre mijloacele ei specifice de expresie. Sculptura — de la basorelieful de o finete a execuției impresionantă, în care grația desenului și alternanța de ample spații libere cu zone agitate, prezintă un nivel de înaltă deosebit — la statuara de o mare forță plastică, constituite, am putea spune, partea cea mai substanțială a expoziției. Cîteva statui (a zeiței Sachmet, sec. XV î.e.n., Pyramidionul lui Ptahose, dinastia

XIII, statueta din sticlă a zeiței Hathor, sec. XV î.e.n., statuetele de purtătoare de ofrande, și am putea da încă alte numeroase exemple) poartă trăsăturile sculpturii tradiționale, a imperiului vechi și mijlociu. Rigiditatea expresivă a volumelor, sobrietatea execuției, sintetismul figurării, preponderența formelor închise, le conferă monumentalitate și prestanță.

Nu vom încerca să epuizăm descripția expoziției. Trebuie doar să remarcăm că, în ciuda limitelor inerente oricărei expoziții, ea ne pune în condiție de comunicare cu arta egipteană, că încearcă să-i conserve farmecul propriu și, ajutat de un catalog bine întocmit, reușește să ne pună la îndemînă o informație bogată.

Alexandra TITU

fi structurată, în cadrul expoziției, în patru mari grupuri de pavilioane.

Prinul grup va adăposti exponatele de pești și alte tipuri de faună marină. Un alt grup de pavilioane va fi dedicat tematicii științei și tehnologiei marine. Concepție cronologică, acest grup de pavilioane va înfățișa evoluția priceperii omului în stăpînirea oceanului și a resurselor sale. Vor fi înfățișate, între altele, ultimele realizări mondiale în domeniul forajului și mineritului submarin, desalinizării apei de mare, folosirii mareelor la producția de electricitate, extragerii mineralelor din oceane, combaterii poluării marine.

În partea sudică a expoziției se va afla grupul de pavilioane consacrat prezentării diferitelor tipuri de mijloace de transport pe mare. El va înfățișa, practic, o istorie a navelor și instrumentelor de navigație din cele mai vechi timpuri, pînă la vasele ultramoderne de azi și va deschide, totodată, o fereastră spre navigația viitorului. O secțiune a acestui complex va fi consacrată navigației în mările polare.

Al patrulea și cel mai mare grup de pavilioane va fi dedicat relației străvechi dintre om și marea. Grupul de pavilioane va prezenta ansamblul relațiilor multiple și complexe dintre om și mare, principalele bunuri și servicii pe care marea le oferă omului ca sursă de hrană, rezervor de viață și mijloc de comunicație între popoare.

Așadar, „Expo — '75 Okinawa” se anunță un moment remarcabil de sinteză și referință în relația Om — Ocean, cu profunde semnificații pentru dezvoltarea viitoare a planetei noastre.

Colegiul de redacție: LIVIU LEONTE, redactor șef, ANDI ANDRIEȘ, redactor șef-adjunct, ȘTEFAN OPREA, secretar general de redacție, N. BARBU, VASILE CONSTANTINESCU

Săptăminal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X nr. 29 (494), vineri, 18.VII.1975, 8 pagini, 1 leu

10 ani de la lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.

Creație istorică liberă și conștientă

Construirea societății socialiste în țara noastră, sub conducerea partidului comunist, este un proces istoric care se desfășoară în mod conștient, având ca temelie edificării sale unitatea indestructibilă dintre partid și popor. Fiecare treaptă nouă în înfăptuirea socialismului în țara noastră a însemnat și înseamnă deopotrivă istorie și ideologie — expresie a unității de conținut dintre dialectica realului și dialectica gândirii, dintre realitatea istorică privită în complexitatea împlinirilor sale și conștiința revoluționară asupra realității înțeleasă ca făurire a prezentului și elaborare a strategiei viitorului.

Un asemenea moment important în conștiința partidului și în viața întregului nostru popor l-a constituit Congresul al IX-lea al P.C.R. din iulie 1965, de la desfășurarea căruia se împlinește, în aceste zile, un deceniu de muncă rodnică, moment care a reprezentat un adevărat eveniment istoric prin transformările înnoitoare aduse în întreaga realitate socială.

Actuala perioadă de dezvoltare a țării noastre — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, ca treaptă necesară pe drumul spre comunism, apare pe planul istoriei ca o continuitate organică a acumulărilor esențiale, deopotrivă de ordin calitativ și cantitativ, pe care le-a înregistrat viața socială în fiecare din etapele parcursă, îndeosebi în perioada 1966—1970, ale cărei realizări au determinat elaborarea, teoretică și practică, a conținutului și direcțiilor edificării socialismului multilateral dezvoltat. Faptul că la Congresul al X-lea al P.C.R. din august 1969 a fost fundamentat conceptul — cu semnificație politică și socială — de societate socialistă multilateral dezvoltată, în lumina căruia partidul nostru a definit noua etapă istorică de dezvoltare socialistă a țării, conținutul și obiectivele acesteia, își are temeiul nemijlocit în realizările deosebite ale etapei anterioare, ca realizări ce au fost proiectate și direcționate pe baza lucrărilor celui de al IX-lea Congres al P.C.R. din iulie 1965, caracterizat printr-un spirit profund înnoitor în toate domeniile de activitate, în viața de partid, în viața economică și socială, în viața spirituală, în domeniul eticii și echității, privind dezvoltarea multilaterală a societății și afirmarea plenară a personalității umane.

Așa cum se apreciază în Programul partidului adoptat la cel de al XI-lea Congres, „Odată cu Congresul al IX-lea al partidului, în 1965, cu adoptarea noii Constituții și proclamarea Republicii Socialiste România, se deschide o perioadă nouă în dezvoltarea socialistă a țării, în activitatea partidului”, perioada când are loc consolidarea societății socialiste și crearea premiselor pentru trecerea la dezvoltarea multilaterală a socialismului. În această perioadă, partidul nostru a elaborat și tradus în viață o serie de hotărâri de importanță vitală pentru dezvoltarea societății — ca accelerarea dezvoltării industriei și modernizarea întregii economii naționale în strânsă legătură cu așezarea pe baze noi a activității de cercetare științifică precum și a întregului învățământ, reorganizarea administrativ-teritorială a țării în scopul dezvoltării economice și forțelor de producție în toate localitățile, ca o condiție a înfăptuirii procesului de omogenizare a societății, aplicarea unui complex de măsuri privind perfecționarea planificării, organizării și conducerii economiei și a întregii vieți sociale, perfecționarea democrației socialiste și, în cadrul ei, a celei economice, prin instituționalizarea conducerii colective, a adunărilor generale ale oamenilor muncii, creându-se astfel climatul corespunzător pentru participarea efectivă a maselor la conducerea vieții sociale. Totodată, acționându-se în spiritul documentelor celui de al IX-lea Congres, au fost extinse relațiile de colaborare economică și tehnico-științifică, raporturile comerciale cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate statele socialiste, dezvoltându-se în același timp colaborarea economică cu alte state, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul principiilor politicii externe a partidului. „Realitatea — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al X-lea Congres — a demonstrat justetea programului elaborat de Congresul al IX-lea și a infirmat îndoielile celor care manifestau neîncredere în capacitatea creatoare a poporului nostru. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, oamenii muncii din România, fără deosebire de naționalitate, au demonstrat, prin munca lor pînă de abnegație, ce operă măreață poate înfăptui un popor liber și stăpîn pe destinele sale.”

Popor liber și stăpîn pe destinele sale, care acționînd cu fermitate în lumina hotărîrilor celui de al XI-lea Congres, își înfăptuiește în lumea de astăzi, cu responsabilitate și mîndrie cetățenească, propria sa istorie: Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România și a înaintării spre comunism.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU conducînd și îndrumînd nemijlocit acțiunile de luptă împotriva calamităților.

Apa trece, faptele rămîn

Apa, cel mai prețios bun din cîte există pe pămînt, marnă a naturii leagăn și, de la începuturi, nedespărțită prietenă a omului, se dovedeste uneori cumplit de haină. În asemenea momente, turbure la chip și despletită, se năpusteste peste locuri și ființe, hotărîtă să măture, să fărîme și să urîțească tot ce întîlnește în cale. Această față, generatoare de teamă și mîhniri, si-a arătat-o la începutul acestei veri cînd, peste o mare parte a frumoaselor noastre plaiuri și-a aplicat fără milă pecetea hîdă și nimicitoare. S-a prăvălit ca o năpastă, la vremea cînd bucuria și mîndri, adunam piinea noastră

cea de toate zilele, rod bogat al unei munci chibzuite și neobosite; a venit vicleană, în momentul cînd oamenii muncii din numeroase întreprinderi și uzine raportau patriei că au devansat timpul și au pășit pragul anului 1976. A venit astfel pentru că nu au fost încă pătrunse tainele ce duc la imblinzirea marilor stihii, dar, ca niciodată, aceste ape mînioase au dat piept cu țaria de granit a omului, cu îndrăznețele sale fapte, demne de a fi trecute în cronici. „Apa trece, pietrele rămîn”, glăsuiește vechiul proverb românesc. Parafrazîndu-l, putem spune că astăzi, pe aceste pămînturi luminate de

flacăra conștiinței comuniste, apa trece, faptele rămîn. Faptele, ne-numaratele fapte individuale, dar mai cu seamă colective, care demonstrează unitatea de nezdrunclnat a poporului nostru, spiritul său de sacrificiu în cele mai dramatice momente.

În zilele și nopțile începutului de iulie, cînd apa vitregă și-a arătat colții, au fost verificate în luptă, prin fapte, capacitatea organizatorică a partidului și voința oamenilor de a înfringe greutățile, de a recupera grelele pierderi. În prima linie a frontului s-a situat munca, arma tuturor împotriva calamităților. Așa cum spune poetul, cheazăse victoriei în toate eroicele noastre încleștări a stăruință și stă „munca modestă și cinstită, Pe care milioane de oameni, zi de zi, / O duc cu încordare, în fierbere grăbită”.

Apa a venit; trece și poate va mai veni și din nou va trece, dar faptele oamenilor rămîn asemenea pietrelor de hotar, marcînd felul nostru de a fi, de a gândi și acționa.

Între malurile tuturor rîurilor mari și mici, și dincolo de ele peste fața curată a cîmpurilor, pe ulițele satelor și pe străzile orașelor, peste case și uzine tinere, au trecut involburate apele, dar marea presus de pierderi și milă a rămas și rămîn faptele, salba lor strălucitoare. Din centrul capitalei și pînă pe văile Mureșului și Oltului de la Dunăre și pînă la malurile Someșului și Tîrnavelor, ecourile Chemării tovarășului Nicolae Ceaușescu au vibrat prelung, pătrunzînd în conștiințe și inimi, căpătînd chip de faptă vie. Pericolul, dar mai cu seamă înalta conștiință patriotică sădită adînc în omul nou al societății socialiste a declanșat uriașe energii și au mobilizat la luptă și muncă toate generațiile. În aceste zile și nopți neîntreruptă trudă, cetățenii României noi, cu gîndul la viitor, au realizat cea mai perfectă osmînt între cuvînt și faptă.

Apele au trecut și vor trece, dar au rămas și vor rămîne faptele. Fără număr, exemplare, eroice, neuitat.

Atunci cînd e furtună

De veghe-am stat de cînd e țara țară
Și nu ne-a frint al umbrelor convoi
Oricîți dușmani în timpuri cutezară
De n-au mai aflat drumul înapoi.

Suntem mai nați atunci cînd e furtună
Brațu-i mai ager, mîntea-i mult mai trează
În suflet ni-i sădită vremea bună
Călăuziți de o nestînsă rază.

Este o forță care ne încapă
Elanurile-n cursu-i triumfal
Oricît de repezi vor mai curge ape
Așa cum trece valul după val.

Și vom rămîne fără aplecare
Necemători de fulgere și ploii
Fii ai izbînzii ce e scrisă-n soare
Cum țara mai frumoasă e prin noi.

Florin Mihai PETRESCU

Dumitru IGNE

Din cele mai vechi timpuri au fost atribuite băuturilor alcoolice diferite calități, proprietăți, însușiri, reputații, etc., care le-au transformat în adevărate mituri. Dar între adevăr și aceste false păreri există o serie de diferențe pe care le vom arăta mai jos. Unii motivează că folosesc băuturile alcoolice pentru că le-ar mări capacitatea de muncă (atribuindu-le calitățile unui adevărat „combustibil de energie și de stimulare a ideii”) sau că le-ar crește rezistența organismului față de infecții; alții motivează valoarea nutritivă a băuturilor alcoolice sau că le măresc pofta de mâncare, unii motivează că, mai ales în timpul sezonului rece, băuturile le crează senzația de căldură și că-i feresc de frig, înghet sau degerături; în sfârșit unii folosesc băuturile alcoolice ca „stimulent” sau „calmant”, după împrejurări. Toate aceste „motivații” nu numai că nu-și au nici un fel de suport științific, dar consecințele băuturilor alcoolice sînt diametral opuse așa ziselor argumentări sus menționate. Astfel, alcoolul nefiind un aliment (după cum vom vedea mai jos), el nu poate fi folosit ca sursă de energie pentru a mări capacitatea de muncă; din contră, alcoolul nu numai că nu contribuie la formarea unor elemente energetice, dar el diminuează sursa energetică necesară viabilității celulare. Energia eliberată prin arderea alcoolului nu poate fi utilizată în activitatea musculară. Este drept că la început, după consumul unei băuturi alcoolice, avem senzația că a crescut puterea noastră, căci alcoolul bîciind sistemul nervos, ne dă o senzație de creștere a energiei, de euforie; într-adevăr apare la început o creștere a capacității de muncă, dar care este de foarte scurtă durată. Inițial alcoolul maschează oboseala, datorită acțiunii sale anestezice asupra centrilor nervoși, după care apare o oboseală mult mai mare ca cea dinainte. Intervine o adevărată stare de deprimare prin inhibiția scoarței cerebrale și scade puterea fizică, iar randamentul intelectual se reduce cu 80 la sută; precizia mișcărilor este mult scăzută, senzațiile se micșorează, memoria și puterea de judecată scad, etc. Alcoolul nu duce la întărirea proceselor de excitare la nivelul sistemului nervos central, ci slăbește procesele de inhibiție, de frînare și cu aceasta slăbește și posibilitatea de control a acțiunilor noastre; astfel că falsa veselie și stare de excitație, de bună dispoziție, care apare după consumul de băuturi alcoolice nu reprezintă decît pierderea controlului asupra activității noastre. În concluzie, senzația de putere resimțită după consumul de băuturi alcoolice este numai temporară, trecătoare și în realitate se ajunge la o scădere a capacității de muncă și a productivității muncii.

În ceea ce privește părerea că băuturile alcoolice ar avea o valoare nutritivă și că ar fi un aliment și aceasta este inexactă, falsă. Pentru ca

Mit și adevăr despre băuturile alcoolice

un aliment să aibă o valoare nutritivă, el trebuie să furnizeze organismului material de construcție și energetic, în raport cu nevoile lui, sub formă de factori nutritivi: proteine, lipide, glucide, vitamine sau săruri minerale. Ori alcoolul etilic nu numai că nu conține nici unul din factorii nutritivi necesari organismului (deci nu are nici o valoare nutritivă), dar pentru ca el să fie ars în organism, e nevoie de vitamina B 1, și decît consumul de alcool duce la o carență de vitamina B; și vitamina B 12, este de două ori mai scăzută în sângele celor ce consumă alcool, decît la persoanele care nu consumă. Consumul băuturilor alcoolice ducînd și la scăderea absorbției unor factori nutritivi, de unde rezultă că acest viciu nu numai că nu are nici o valoare nutritivă, dar din contră, îl sărăcește de unii factori nutritivi și favorizează apariția unor carențe alimentare și vitaminice. În concluzie, băuturile alcoolice nu numai că nu pot fi considerate alimente folositoare organismului, dar ele sînt dăunătoare și duc la îmbolnăviri și tulburări grave.

Nu este valabilă nici părerea că băuturile alcoolice ne-ar feri de unele boli infecțioase și că ele ar constitui chiar mijloace de tratament al acestora. Acțiunea preventivă a alcoolului în bolile infecțioase nu numai că este absolut nulă, dar alcoolul, reducînd rezistența generală a organismului, favorizează îmbolnăvirile prin boli infecțioase sau le agravează. Datele statistice și observațiile practice ne arată că îmbolnăvirile aparatului respirator sînt de 3-4 ori mai frecvente la cei care consumă băuturi alcoolice (în raport cu cei ce nu consumă), iar bolile supurate ale pielii sînt de 7 ori mai frecvente la alcoolici. Alcoolul predispuînd și la nevralgii și nevrite, la angine, bronșite, etc. rezultă clar că nu mărește rezistența organismului față de infecții, că nu are nici un efect preventiv și că nu contribuie la vindecarea bolilor infecțioase, dar el scade rezistența organismului, predispuînd, favorizează și agravează bolile, etc., prin aceea că produce tulburări metabolice, dă naștere la carențe vitaminice și provoacă tulburări funcționale.

Și senzația de căldură pe care o resimțim după consumul de băuturi alcoolice este o senzație falsă. De acest

lucru trebuie să țină seama în primul rînd aceia care consideră că aceste băuturi încălzesc, și deci folosirea lor ar fi justificată mai ales atunci cînd este frig. Inițial, alcoolul produce o dilatare a vaselor sanguine periferice, o înroșire a pielii și deci senzația de căldură; dar în același timp are loc și o importantă pierdere de căldură, datorită tocmai acestei vasodilației. Și atunci cînd temperatura mediului înconjurător este scăzută, pierderea de căldură e mult mai mare ca cea produsă, organismul intră într-un bilanț termic negativ și apare senzația de frig. Deci alcoolul duce în cele din urmă la o pierdere de căldură, căci deși organismul are un mecanism perfect de reglare a temperaturii corpului totuși alcoolul producînd o paraliză a centrului de termoreglare din sistemul nervos central, face imposibilă mobilizarea resurselor și mijloacelor existente pentru reducerea pierderilor de energie și de căldură. Alcoolul provoacă scăderea glicogenului muscular, direct proporțional cu cantitatea băută și reduce astfel puterea de apărare a organismului, făcînd pe cel în cauză să fie mai puțin rezistent la frig.

În sfârșit, nici părerea că băuturile alcoolice ar avea o influență pozitivă asupra digestiei și ar mări pofta de mâncare nu sînt nici reale și nici întemeiate. Senzația subiectivă ce apare numai la început, se datorește faptului că alcoolul fiind un puternic excitant al secreției gastrice, produce o creștere importantă a acestei secreții și a poftei de mâncare. Dar această hipersecreție, pe lîngă faptul că pregătește terenul pentru gastrite și ulcere, modifică compoziția sucului gastric, care este cu totul alta decît cea normală, din care cauză digestia alimentelor se face mult mai greu, ele staționează mai mult timp în stomac, trec în intestin insuficient digerate, etc. Ulterior, din cauza supraactivității inițiale a glandelor stomacale, se ajunge la o hipofuncție a acestora, la scăderea secreției gastrice, la hipociditate și chiar anaciditate, care duc la formele respective de gastrită și de ulcer. Rezultatul final este că pofta de mâncare scade, și crează terenul pentru instalarea afecțiunilor sus amintite. Dar sub influența băuturilor alcoolice se produc tulburări și ale secreției intestinale și pancreatice și mai ales are de suferit ficatul, căci consumul abuziv de alcool sau chiar cel obișnuit dar repetat, duce la ciroza ficatului.

În concluzie, falsele păreri despre calitățile, însușirile, etc. ale băuturilor alcoolice, păreri care au făcut din acestea un adevărat „mit” pentru mulți, nu au nici un fel de argumentare teoretică sau practică, ceea ce înseamnă că orice abuz sau orice folosire zilnică a unor doze mici de alcool, trebuie evitate, înlăturate.

Dr. I. ȚUGUI
Medic Primar igienă și sănătate publică, Doctor în medicină,
Directorul spitalului Clinic Colțea

Cugetarea cronicarului

Acum trei secole, „în oraș în Iași”, Miron Costin „au scos” **Letopisețul Țării Moldovei**. Cartea, act de cultură este imediat evaluată și continuată de Cantemir și Neculce, descoperită de Școala Ardeleană ca unic document pentru o perioadă a istoriei românilor, în fine, redescoperită astăzi ca model de stil modern.

Impresii profunde lasă fraza inițială a exordului, conceput ca o confesiune, cale de captare sufletească și spirituală a „iubitului cetitor”, beneficiar al operei, luat în cursul povestirii ca martor și suport: „Iost-au gîndul meu iubite cetitorule, să fac Letopisețul Țării noastre Moldovei din descălecatul ei cel dintîi... Ce sosiră asupra noastră cumplite aceste vremi de acum de nu stăm de scrisori, ce de griji și suspinuri. Și la acest fel de scrisoare gînd slobod și fără valuri trebuiește. Iară noi privim cumplite vremi și cumpănă mare pămîntului nostru și nouă”. Acustica maiestuoasă, ritmul regulat al căderii valurilor de cuvinte aduce spre noi, tulburător de vie, psihologia scriitorului, frămîntarea lui îngîndurată. Intenția cărturărească, contrazisă de realitatea istorică, trezește un sentiment de nemulțumire materializat în vocabularul deprimării. Cauze adînci au efecte asemenea. Vremile „cumplite”, de „mare cumpănă”, provoacă „griji și suspinuri”, pentru că Miron Costin se simțea intelectualul acestui pămînt, respira odată cu el pacea și dezastrul războinic. Studiindu-și fraza, el realizează o deschidere de un profund dramatism interior, ce va influența lectura. Preveniți, raportăm totul la fundalul tulburare pe care se prefigurează tragicul acțiunii eroilor.

Povestitorul are în față o realitate istorică incitantă pentru un reflexiv și un pasionat al cărților de înțelepciune ale lumii. Experiența cititului este pentru el o „frumoasă și de folos zăbavă”, delectare, cunoaștere și evaziune în lumea fascinantă a spiritului. Cartea „departe lucruri de ochii noștri ne face de le putem vedea cu cugetul nostru”. Lectura neconținută spunea și Cantemir, slăbete „ochii trupului”, dar deschide „ochii minții”. Recomandarea lui Costin pentru lumea cărților poate fi interpretată ca o reacție la lumea realului, un refuz și o aventură intelectuală, formă de depășire. El găsește în cărți niște repere ale generalului, i se relevă esența unor fenomene manifestate la nivelul istoriei universale, disociază întîmplătorul de permanent și le descoperă pe acestea din urmă, în desfășurarea istoriei naționale. Așa se trezește o disponibilitate de a cugeta prin confruntare, confirmînd participarea etern umană la cursul istoriei. În acest sistem de confruntare aflăm discursul cugetătorului, comentator afectat al evenimentelor. Cugetarea ratifică sau neagă fapta consumată obiectiv și poate fi considerată fabulație, liant între întîmplările cu statut de realitate, văzute și descrise în intenția obiectivității. Tensiunea textului rămîne, de cele mai multe ori, o trăsătură a realității dramatice povestită de un martor emoționat, dispus să înțeleagă și să comunice motivația psihologică a faptelor. Acesta e momentul desprinderii literaturii beletristice de ritualul cronicăresc medieval, de canoanele stilistice stereotipe la care Ureche nu renunțase.

Textul **Letopisețului**, înșesat de cugetări transpuse în limbaj aforistic, oferă indiciile scriitorului mediativ reprezentant al unui ethos, confirmat de la povestitorul anonim la seria marilor noștri povestitori artiști culți. Cugetarea (urzeala operei), e un stimul ce ne dă sentimentul coincidenței cu textul, ne angajează în jocul narațiunii, pentru că în aceste structuri este încorporat mesajul scriitorului-gînditor cu o scriitură diferențiată de aceea a lui Ureche sau Neculce.

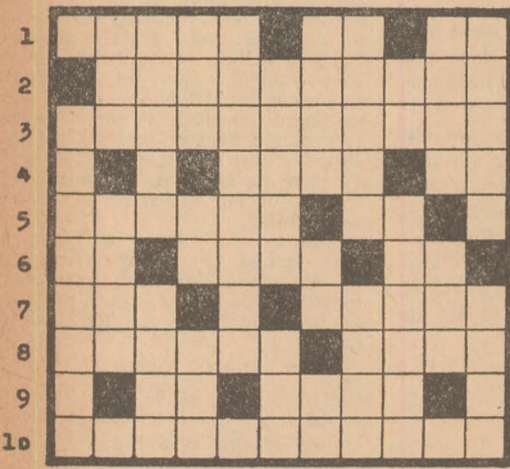
Construcția fragmentelor de cugetare amintește de fabula cu țîlc dedus, suplimentată de maxime care întăresc și clarifică sensul. Cugetarea este plasată ritmic, digresiv, după sistemul narațiunii populare, cu valoare de atitudine afectiv-spirituală în fața unei realități înfățișate, petrecută în afara și fără participarea fizică a povestitorului. Este punctul lui de vedere. Procedul obișnuit în structurile narative orale este consacrat în literatura cultă de Miron Costin.

Semn al unei axiologii proprii omului politic cu vederi largi, cugetarea devine adesea o lecție-avertisment valabilă pentru posteritate și contribuie la efectul de ansamblu al textului. Fraza deductivă, marca stilului costinian și colorată cu parabole luate dintr-un timp istoric imprecis, respectîndu-se un anumit grad de abstractizare care asimilează cazurile concrete, numite. Nostalgiile idealului, indicată de parabolă, minează și amenință realul: „Ce cum a tuturor tiranilor, adevă rășătorilor de singe, la toate țările în lume urită este stăpîniia, așa și a lui Tomșea vodă. Îl urise și boierii, carii, măcar că era mai toți de casa lui, anume Beldiman logofătul, Bărboi vornicul, Sturdzea hațmanul... iară nice ei fără grijea morții nu era, ce îmbla în tot ceas, cum să dzice, cu dzilele amină. Și hiecină unde este frica, nu incăpe dragoste. Pentru aceia, întrebînd un împărat pre un dascăl: cum ar hi împăratu să hie drag tuturoră? Au răspuns: „De nu vei hi, împărate, groznic nemăruie”. Fericiți sînt aceia domni, cărora țările lor slujesc din dragoste, nu din frică, că frica face uriciune și uriciune, cît de tîrziu tot izbucnește. Așe s-au prilejit și la Tomșea vodă...” anunță intenția cronicarului de a reveni la cursul povestirii faptelor, pentru a se demonstra că marile adevăruri general-umane, general-istorice se verifică și în istoria națională.

Idealul înțelepciunii monarhilor domină categoric textul cronicii, motivul și sensul meditației patetic formulată în construcții retorice. **Sapientia** este pentru Costin asociată modelului uman și deci măsură de evaluare a figurilor istorice succedate la tronul Moldovei. În cultivarea acestei idei ei este un prelu-minist, alături de Cantemir. **Nobilitas mentis**, calitatea Radului vodă îi smulge elogiul, în timp ce negarea modelului provoacă dojana. Cronicarul patriot, devenit mai tîrziu poetul „patriei înlăcrimate”, este acum afectat de datoria înregistrării în **Letopisețul Țării Moldovei** a unui episod grav, „cînd nu știe domnul limba țării unde stăpînește”. Acesta era Gașpar vodă, străin, „fără limbă de țară”. Afectarea cere invocația patriei personificate, adusă în dialog la persoana a doua: „O! Muldova, di ar hi domniș tîi, carii stăpînesc în tine, toți înțelepți, încă n-ai perî așa lesne...” Invocația, în întregă ei extensie, utilizată semnificativ de Bălcescu, este scrisă în tonul **Cîntării României** și îl aduce pe Costin în contemporaneitatea militanților romantici. **Letopisețul** rămîne, pentru toate epocile, ca un veritabil testament al înțeleptului cronicar.

Elvira SOROHAN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

PIATRĂ, PIASTRĂ...

ORIZONTAL: 1. Și-a dorit alt zîmbet „decît al pietrarului” — În general! Reflexiv de amestist; 2. A scos „Piatra din casă”; 3. Lîngă o Pietricică... mare (2 cuv.); 4. În „Cîmpie” a văzut „lunci smălțate, / drumuri pietruite / și bordeie învechite...” — Alfa și omega; 5. Locul unde puține pietre mai amintesc de Asurbanipal — Sandu Cremene; 6. La țanc! — Macină și pietrele — Piatra de joc în fond; 7. Un timp de piatră — Bătut cu piatră; 8. La coasta de N.V. a Kallimantanului — A așterne pietre-n drum; 9. E... — ...autorul poeziei „Am sărutat în Piatră”; 10. Celebritate între cititorii inscripțiilor în piatră.

VERTICAL: 1. Loc lăudat de dălduitorii în piatră ai Eladei; 2. Refren — Capete din piatră !!; 3. Piatră acră — Cu mare greutate; 4. Locuitor al țînutului care a dat numele dacitului — Colț de granit! — Parte ieșită dintre pietrele de moară (reg.); 5. A „pierdut” piatră de la inelul lui Nenea Andrei făcînd-o... „Cădou”; 6. Locul unde Corey preferă bolovanii pe piept în locul denunțului — Localitate japoneză; 7. Autorul nuvelei „Piatra lui Osman” — Pietraru Lia — Sol!; A pus a doua piatră la temelie Troiei (Homer) — Piatră semiprețioasă; 9. Ladea! — Un nefericit miner din „Țara de piatră” (G. Bogza); 10. Praștia la mare cînste — Sur; 11. Punct arheologic botoșănean cu importante depozite de unelte din piatră cioplită — Rație. Dicționar: UIM, NIO.

Viorel VILCEANU

curier

Artă populară bucovineană

Casa de cultură a sindicatelor din Cîmpulung Moldovenesc este gazda unei interesante expoziții de artă populară, sugestiv intitulată „Miinie îndeminatice ale cîmpulungenei”, manifestare dedicată Anului internațional al femeilor. Deschisă sub egida instituției gazdă, împreună cu Comitetul orașenesc al femeilor și a clubului „Femina”, expoziția cuprinde numeroase obiecte de podobă casnică în motive specific bucovinene, cum ar fi țesături la gherghes sau cusute, ii, fețe de masă, scoarțe moldovenești, rod al muncii harnice a membrilor cercului de artă populară și ale clubului Femina. Încercarea, de multe ori fructuoasă, de a perpetua artizanatul bucovinean se datorează în mare măsură muncii neobositei și priceputei învățătoare Virginia Popescu, care, de peste un sfert de veac, a strîns un număr impresionant de peste 4.000 de modele de port popular din această zonă. Unele dintre alțițele și ciupegele acestei colecții deosebit de valoroase au o vechime de peste 200 de ani, fapt care atestă dragostea pentru frumos a locuitorilor de pe aceste meleaguri. Elemente ale acestei colecții au fost expuse și la muzeul „Artă leninului” din Cîmpulung Moldovenesc. Cu o valoare greu de definit, colecția Virginiei Popescu ar putea face obiectul editării unui album de cusături populare care ar reprezenta un adevărat tezaur de artă populară bucovineană.

Artemiza IGNĂTESCU

Membrul cercului de artă populară din Cîmpulung Moldovenesc

„Ferice de țara ce poate naște așteptate cîntece!” scria acum cîțiva ani un muzician venit de departe pe meleagurile noastre. Avea perfectă dreptate! Concursul național de muzică ușoară de la Mamaia, care se pregătește pentru a zecea sa ediție este — alături de multe alte realități (ca de pildă, vitalitatea folclorului nostru) un argument de anvergură. Dacă ne gândim la faptul că anual se găsesc treizeci de cîntece valoroase (și numai limitarea stabilită de regulament face ca altele să fie prezentate în afară de concurs) și la faptul că anual se lansează, imediat după concurs, cel puțin zece-cincisprezece șlagăre (noțiunea trebuie luată în sensul cel mai bun al cuvîntului) ne putem da seama de fondul prețios al acestei manifestări. (Să nu uităm că nici un concurs de prin alte părți, oricît de renumit ar fi nu lansează mai mult de două, hai să zicem trei melodii).

Concursul de la Mamaia a demonstrat, mai ales în ultimele sale ediții, că muzica ușoară a știut să preia tot ce e mai bun din melosul românesc, că se pot scrie versuri valoroase, că tema dragostei de țară, a mîndriei pentru pămîntul natal și pentru realizările obținute poate constitui un izvor nesecat de inspirație.

„Pentru ține țara mea
„Nima și dragostea”

Aceste cuvinte ale unuia din cîntecel concursului alcătuiesc, cred eu, un motto pentru ideea generală a multor lucrări ce vor fi prezentate în ediția din anul acesta („Declarație de dragoste”, „Acasă”, „Mîndria mea”, „Baladă pentru acest pămînt”, „Mulți prieteni ai pe lume, țara mea”, „Urare”, „Vrem pace pe pămînt” și altele).

Într-o vreme se înțelegea prin muzică ușoară, muzică facilă, fără profunzime, fără valoare poetică. Se poate afirma cu tărie că manifestarea anuală de la Mamaia a contribuit în mod hotărîtor la transformarea de principiu a concepției despre muzica ușoară.

De cîteva zile asist la repetițiile care au început în vederea concursului. Privind lista participanților remarcî din primul moment prezența tuturor generațiilor de compozitori. Aș începe cu decanul muzicii ușoare românești, Nicolae Kirulescu, pentru a aminti apoi (în ordine alfabetică) pe Florin Bogardo, Mihai Constantinescu, Ion Cristinoiu, Camelia Dăscălescu, Mihai Dumbravă, Aurel Giroveanu, George Grigoriu, Mișu Iancu, Alexandru Mandi, Aurel Manolache, Petre Mihăiescu, Dan Mizrahi, Dan Ștefănică, Radu Șerban, Marius Teicu, Vasile Vasilache.

Fără îndoială că juriul (din care fac parte, sub prezidenția de onoare a maestrului Ion Dumitrescu, muzicologi de renume, cunoscuți compozitori, interpreți precum și reprezentanți ai unor organizații obștești) va avea o misiune foarte grea. Ca în nici o ediție precedentă, concursul din anul acesta are un număr extrem de mare de melodii cu valori poetico-muzicale apropiate.

Intrecerea artistică de la Mamaia a fost de-a lungul anilor o adevărată rampă de lansare pentru tineri interpreți. Și la ediția a-

ceasta — atît în concurs cît și în microrocitaluri — apar nume noi de soliști care vor încerca să cucerască sufragiile publicului (Clara Anton, Marieta Bratu, Radu Tozo și alții). Bineînțeles că vor fi prezente pe scena concursului foarte multe nume cunoscute (Doina Badea, Mihaela Mihai, Margareta Pislaru, Marina Voica, Dida Drăgan, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu, Dan Spătaru și mulți alții).

La a zecea sa ediție, Concursul național de muzică ușoară este în plină maturitate. Fără îndoială că el va adăuga numeroase valori noi la bogata listă de titluri lansate pînă azi. Sînt convins că foarte multe din melodiele lui vor fi pe buzele spectatorilor și ascultătorilor încă după prima interpretare. (Fiecare cîntec din concurs va fi prezentat de cîte doi soliști. Este o metodă bună care a făcut posibilă descoperirea multiplelor valențe ale lucrărilor și e foarte bine că ea se aplică și anul acesta).

Aș vrea să vă prezint în încheiere declarația făcută revistei „Cronica” de tovarășul Nicolae Călinoiu, președintele Comitetului de organizare a Concursului și Festivalului „Mamaia 1975”:

— Manifestarea de la Mamaia, este un nou prilej de confruntare muzicală și poetică în numele înfloririi și dezvoltării acestui gen atît de îndrăgit. Înțelegem acest concurs ca o afirmare a cîntecului care să redea în forme alese sensibilitatea, elanul, aspirațiile și optimismul poporului nostru, antrenat pe drumul realizării societății socialiste multilaterale dezvoltate. Înțelegem acest concurs ca o anafajare deplină a oamenilor de artă în înfăptuirea idealurilor României contemporane, ca o exprimare de recunoștință a profunde recunoștințe pe care creatorii o poartă Partidului.

S. ALEXANDRU

Industria textilă

Recent, a avut loc la Iași o prestigioasă manifestare a cadrelor din industria și învățămîntul textil. Această „A VI-a Conferință Națională tehnico-științifică de industria ușoară”, prilejuită și de aniversarea a 40 de ani de învățămînt superior de specialitate în România, a oferit participanților prilejul de a evoca începuturile acestei industrii și de a dezbate, în cadrul unei sesiuni de comunicări, problemele actuale ale unei ramuri productive esențiale în economia țării.

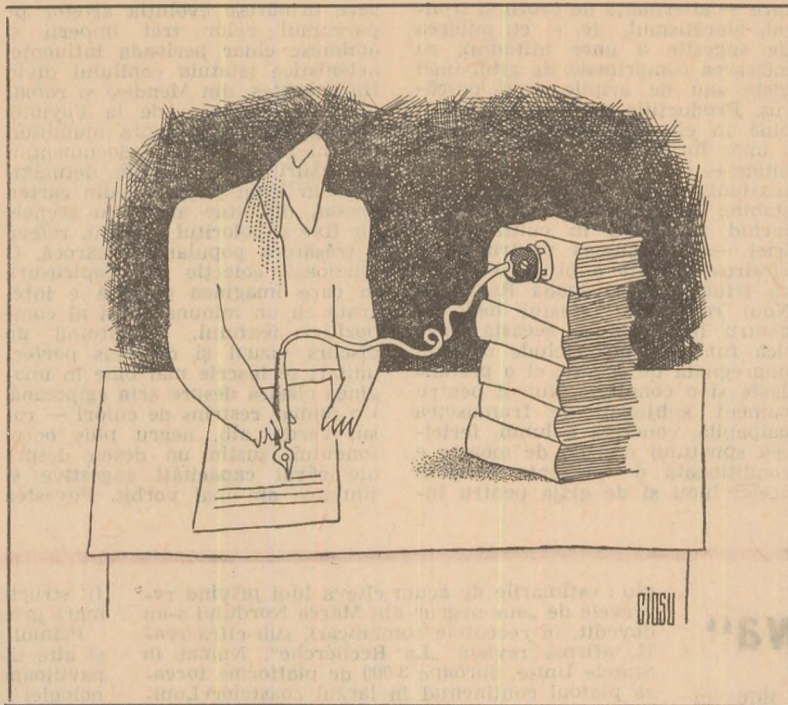
În cele 16 secții ale Conferinței s-au prezentat 350 de teme, comunicările aparținînd unor valoroși specialiști din toate centrele universitare, precum și din întreprinderi. S-a putut remarca în toate aceste lucrări preocupările colectivelor de cercetare din învățămînt și din producție privind soluționarea celor mai actuale probleme cu care se confruntă industria noastră ușoară.

În esență, Conferința a fost un argument și un sprijin al legăturii strînse dintre producție, cercetare științifică și învățămînt.

Conf. univ. V. HANGANU

George Băileanu

S-a stins, în vîrstă de 74 de ani, unul din cei din urmă reprezentanți ai spiritualității ieșene tradiționale, profesorul George Băileanu.

SPORT Pe teren neutru...

În sfîrșit, s-a consumat și ultimul act fotbalistic al sezonului: finala Cupei României s-a jucat sîmbătă seara și, cum se știe, a fost cîștigată de Rapid. Pentru a cita oară? În legătură cu aceasta, am de făcut o contestație. Regulamentul Cupei prevede că finala se va juca întotdeauna în Capitală. Într-un fel e frumos, dar nu e logic. De ce, la urma-urmei, în București și nu într-un alt mare centru din țară, pe teren neutru, cum se joacă toate marile întreceri?! Știm cu toții cît contează, în fotbal în general și în fotbalul nostru în special, avantajul terenului și al publicului propriu. Dacă-î așa, de ce să fie mereu avantajate echipele din București? (Prin acest avantaj se și explică de ce aceste echipe cîștigă atît de des trofeul, Rapid și-l aduce acum pentru a noua oară?) De ce să nu intervină și aici spiritul nobil al echității socialiste?

Sînt absolut convins că în condițiile unui teren neutru, nu Rapid ar fi cîștigat această ediție. Căci a jucat încalzit, fără orizont, fără o idee tactică, doar cu undă de ambiție, ceea ce e cam puțin ca să te încoronezi cu laurii unei victorii care-ți dă dreptul să reprezînți fotbalul românesc în confruntări internaționale. E un fel de victorie fără glorie și fără răsunset. Fără răsunset căci Rapid — care, cu toată promovarea în prima divizie, e încă o echipă de B (cei puțin așa s-a arătat sîmbătă seara) — va face foarte greu față în confruntările europene care o așteaptă. Cu excepția unui jucător din apărare — Grigoraș — n-am văzut nimic, în această echipă, care să aibă clasă superioară. Vechea și sterilă zbatere măruntă e încă la modă la Rapid. Golurile lui Manea, mai ales primul, au fost norocoase. Norocul a venit cumva și dinspre arbitru care a ilustrat perfect expresia „exces de zel”. Deși s-a re-

luit de cinci ori primul gol al craiovenilor, tot n-am înțeles (nici comentatorul Tv. nu a înțeles), de ce a fost anulat. După cum n-am înțeles de ce a fost întors Crișan dintr-o cursă periculoasă, spre poarta Rapidului pentru a i se oferi o lovitură liberă! A uitat Rainea de legea avantajului? A greșit? Dar asemenea greșeli nu fac decît arbitrii slabi, ori Rainea...

Dar să zicem că totul a fost în limitele obișnuite ale regulamentului, să zicem că nici craiovenii (cu un om mai puțin) nu s-au arătat prea dornici de victorie. Rămîne însă un sentiment de insatisfacție: finala Cupei ne-a oferit un meci anost, mult sub așteptările noastre. Nu știu de ce noi spectatorii vrem ca aceste meciuri de mare importanță să fie strălucitoare, să ne umple de admirație, să ne facă să le ținem minte multă vreme. Și nu știu de ce nu vor și jucătorii aceiași lucru? Poate finaliștii ediției următoare... Ediție care se va desfășura, sper, la Cluj, la Brașov, la Iași sau altundeva, oriunde, dar pe teren neutru; poate o mai cîștigă și altă echipă, că cele bucureștene au bilanțuri exagerate.

La Torino, în semifinalele Cupei europene la atletism, cîțiva sportivi români s-au comportat remarcabil. Ilie Floroiu, Megelea, Cefan, Corbu, sînt nume pe care le-am pomenit în discuțiile noastre sportive de luni. Ori de cîte ori ne-a dezamăgit fotbalul, ne-au venit în ajutor celelalte sporturi. Acum ne-a bucurat atletismul, oarecum și voleiul și chiar tenisul feminin, deși acesta din urmă se joacă lent, fără strălucire, cam băbește.

INTERIM

Istoric competent și pasionat, el însuși coborînd parcă din lumea de altă dată a Moldovei, pe care cu atîta nostalgie și bun gust o evoca, intelectual distins de o modestie și un farmec personal incomparabile, în funcțiile pe care le-a îndeplinit (este, printre altele, primul animator al Casei Universităților din Iași și al Muzeului „Mihail Kogălniceanu”) s-a arătat a fi din spița generoasă a celor ce întemeiază.

Opera sa, răspîndită în publicații și în cea mai mare parte inedită, va putea, sperăm, să fie evaluată de specialiști: noi nu sîntem în măsură decît de a aduce un pios omagiu celui pe care l-am cunoscut, admirat și iubit.

Mihai URSACHI

Cărți noi

— Corneliu Ștefanache, „Miezul și coaja” (roman; 276 pag., 8,25 lei);
— Corneliu Sturzu, „Artă și sensibilitate” (eseuri; 190 pag., 9 lei);
— I. Constantinescu, „Moștenirea modernilor” (eseuri; 238 pag., 8,75 lei);

— Radu Iftimovici, „Frații Ciucă” (248 pag., 9,25 lei);

— Paul Cernea, Florica Constantin, „Explorări funcționale în Oftalmologie” (383 pag., 19 lei);

— „Hipertensiunea arterială secundară” (sub redacția lui C. I. Negoită; 407 pag., 36 lei);

— Simeon Florea Marian, „Legendele păsărilor” (171 pag., 14 lei).

TELE...grame

Despre un paradox

În domeniul cărților despre televiziune se face remarcat un paradox: tema dezbătută de ele privește viața spirituală a sute de milioane de oameni, iar aria lor de răspîndire este foarte limitată. Cu excepția specialiștilor, nu mulți sînt cei care aleg pentru lectură o asemenea carte.

În ultimul timp, au apărut în lume numeroase lucrări interesante despre fenomenul TV, despre influența lui, despre slăbiciunile lui, despre viitorul lui. Unul din aceste studii aparține eminentului teoretician și practician francez Jacques Thibau.

Cred că rezumarea cîtorva din ideile emise în această carte nu ar fi lipsită de interes. O voi face în rîndurile de mai jos și în cîteva din rubricile viitoare. (Profit pentru a vă reaminti că participarea cititorilor la discutarea „tele...gramelor” este dorită și salutară. La urma urmei, fiecare din noi este și cîte puțin telespectator).

Poate să pară straniu, dar aș vrea să evidențiez la început concluzia acestei cărți: „Televiziunea a fost, este și va rămîne o problemă politică”. Într-adevăr, acesta este singurul punct de pornire posibil în analiza problemei. S-a dovedit că toate celelalte care au fost puse în circulație au avut o viață efemeră, n-au putut explica fenomenul, n-au putut oferi soluții de cercetare. Pentru a vă reda o viziune cit de cit de ansamblu asupra cărții îmi permit să vă prezint titlurile cîtorva din capitolele la care intenționez să mă opresc mai pe larg în săptămînile următoare:

- * Conurență și uniformitate.
- * Logica sondajelor.
- * Televiziunea și viața cotidiană.
- * Lupta pentru o televiziune bună.
- * Idei pentru diferite programe.
- * Televiziunea de mîine.

Parcurgi paginile cărții și multe laturi ale fenomenului îți devin și mai apropiate, te vezi pătrunzînd parcă dincolo de micul ecran, în această viață pasionantă și pasionată.

A. STARK

Spectacole

CINEMATOGRAFE: (21—29 iulie)
Victoria: Sperietoarea (S.U.A.).
Republica: Kit în Alaska (R.D.G.).
Copou: Țăranii I—II (Pol.), Pero și prietenii săi (Iug.).
Tineretului: Zbor peste livezi (Pol.), Martorul trebuie să tacă (It.), Punct, virgulă, punct (U.R.S.S.).
Tătărași, Dosare de mult uitate (U.R.S.S.), Rîul roșu (S.U.A.), Desene animate. Nicolina: Cavalerii teutoni I—II (Pol.), Un om în sălbătăcie (S.U.A.), Amintiri din copilărie (Rom.).

SĂPTĂMÎNA Tv.

PROGRAMUL I
VINERI, 18 IULIE

14,20 Tenis de cîmp: România Spania (semifinalele grupei A din zona europeană a cupei Davis — transmisiune de la Barcelona).
18,50 Tribuna Tv. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Univers științific. 20,30 Rezultatele tragerii Loto. 20,35 Film artistic: Copiii din Valea Tigrului. 22,10 24 de ore.

SIMBĂTĂ, 19 IULIE

11,00 Ora copiilor. 12,00 Reportaje din activitatea tinerilor din Capitală în împlinirea zilei de 23 August. 12,15 Telecinematec (releure). 14,10 Telex. 14,15 Preferințele dv. muzicale sînt și preferințele noastre. 14,55 Publicitate. 15,00 Caleidoscop cultural-artistic. 15,20 Tenis de cîmp: România — Spania, partida de dublu — transmisiune de la Barcelona. 17,30 Virsele peliculei. 18,10 Club T. 19,05 Ciclu Cîntare omului: „În cronica ta, țară”. 19,25: 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Telemicroscop. 20,50 Film serial Kojak. 21,40: 24 de ore. 22,00 Înțînirea de la ora 10.

DUMINICĂ, 20 IULIE

8,30 Deschiderea programului. 8,35 Avangarda zilei. 8,40 Cravatele roșii. 9,35 Daktri. 10,00 Viața satului. 11,15 Aventura cunoașterii. 11,45 Bucuriile muzicii. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Telex. 13,05 Album duminical. 14,55 Din cartea naturii — W. Disney. 15,40 Tenis de cîmp: Spania — România. 18,40 Columbia (Reportaj). 19,00 Melodii îndrăgite. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Film artistic: Întoarcerea acasă (american). 21,35 Parada șlagărelor. 22,00 24 de ore. 22,20 Duminică sportivă.

LUNI, 21 IULIE

16,00 Telescoala. 16,30 Emisiune în limba maghiară. 19,00 Itinerar belgian. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Cel mai bun conținut. 20,55 Ore eroice. 21,15 Așa s-a călît oțelul (ultimul episod). 22,10 24 de ore. 22,30 Închiderea programului.

MARȚI, 22 IULIE

9,00 Telescoala. 10,00 Clasic permanent al universului nostru cultural. 10,20 File de dicționar: G. Ciuhrai. Film artistic: A fost odată un moș și o babă. 12,05 Telex. 12,10 Închiderea programului. 16,00 Telescoala. 16,30 Seara televiziunii poloneze. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Festivalul național de muzică ușoară — Mamaia '75. 21,00 Publicitate. 21,05 Seara televiziunii poloneze. 22,10 24 de ore. 22,30 Închiderea programului.

MIERCURI, 23 IULIE

9,00 Telescoala. 10,00 Matineu de vacanță. 10,30 Coruri sătești. 10,45 Drumuri pe cinci continente. 11,35 Melodii îndrăgite. 11,55 Telex. 12,00 Închiderea programului. 16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba rusă. 17,00 Telex. 17,05 Te apăr și te cînt. 17,20 La volan. 17,55 Din lumea plantelor și animalelor. 18,00 Tragera Prono-expris. 18,10 Pentru sănătatea dv. 18,20 Muzică populară. 18,35 Era electricității. 19,00 Cadrul economic mondial. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Festivalul național de muzică ușoară — Mamaia '75. 20,50 Telecinematec: Pygmalion. 22,10 24 de ore. 22,30 Închiderea programului.

JOI, 24 IULIE

16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba germană. 17,00 Telex. 17,05 Publicitate. 17,10 Cabinet juridic. 17,30 Din țările socialiste. 17,45 Cîntece patriotice. 18,00 Enciclopedie pentru tineret. 18,25 Publicitate. 18,30 Muzică. 18,45 Universitatea Tv. 19,30 1001 de seri. 19,40 Telegazeta. 20,00 Festivalul de muzică ușoară — Mamaia '75. 21,00 Revista economică Tv. 21,30 Uniți într-o chemare, urmînd aceiași vrere. 22,10 24 de ore. 22,30 Închiderea programului.

VINERI, 25 IULIE

16,00 Telescoala. 16,30 Seara televiziunii cubaneze. 17,00 Emisiune în limba germană. 18,45 Publicitate. 18,50 Tragera Loto. 19,00 Seara televiziunii cubaneze. 19,30 Telegazeta. 20,00 Festivalul de muzică ușoară — Mamaia '75. 21,00 Seara televiziunii cubaneze (Film artistic: Odissea generalului José). 22,10 24 de ore. 22,30 Închiderea programului.

SIMBĂTĂ, 26 IULIE

11,00 Ora copiilor. 12,00 Concert de muzică populară. 12,20 Studio '75. 12,40 Telecinematec (Releure). 14,00 Telex. 14,05 Dincolo de note. 14,25 Critici de cultură românească (Golești). 14,50 Virsele peliculei. 15,50 Muzică folclorică. 16,00 Caleidoscop cultural-artistic. 16,20 Club T. 17,15 Temerari, cu brațele încordate (Versuri). 17,30 Cupa Prietenia (Concurs internațional de gimnastică). 19,15 Publicitate. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telegazeta. 20,00 Telemicroscop. 20,45 Publicitate. 20,50 Kojak. 21,40 24 de ore. 22,00 Festivalul de muzică ușoară — Mamaia '75 (Selecțiuni). 23,00 Închiderea programului.

O scriitoare polonă despre Mihai Viteazul

Cunoscuta talmăcioare de literatură română în limba polonă, Danuta Bienkowska, a efectuat dese și fructuoase incursiuni în domeniul istoriei — incursiuni cel mai adesea legate de trecutul românesc. O primă tentativă pe acest tărâm a fost întreprinsă în 1953 — substanțială schiță intitulată **România de la Traian la democrația populară**, un succes al editurii **Czytelnik** din Varșovia. Anul trecut, sub titlul **Covoare de nuntă**, a evocat destinul unor prințese române căsătorite în Polonia, în secolul al XVII-lea — pagini pline de savoare și culoare. În mod special, pentru aniversarea primei uniri a românilor, s-a publicat anul acesta, de către editura **Silesia** din Katowice, cartea Danutei Bienkowska, **Michał Waleczny (Mihai Viteazul)**, în colecția **Oameni iluștri**. Am scris: „cartea”, și nu „monografia” sau „lucrarea”, căci Danuta Bienkowska n-a urmarit să dubleze ori să rezume operele deja existente pe această temă, ci mai degrabă să practice o secțiune în structura epocii date, în scopul dezvoltării unor contacte, interrelații, paralelisme, ciocniri de factori din care să se desprindă destine omenzești ce — departe de-a se pulveriza în erudițiile ori a se rigidiza în afirmarea unilaterală a unor acțiuni sau individualități izolate — să se ordoneze într-un ansamblu încheiat, sistematizat pe axa unui model uman, a unei exemplarități de trăire și de concepție. La întretăierea a două veacuri și pe punctul de întâlnire a unor factori marcanți, a unor fenomene decisive în procesul de dezvoltare a Europei, în intenția Danutei Bienkowska fizionomia morală și fapta (poate în sensul „gestului eroic”) și cugetarea omului de stat Mihai Viteazul au constituit un atare model și o atare exemplaritate.

Documentația autoarei a fost imensă, deși bibliografia de la finele volumului e foarte succintă (dar ea n-a cuprins decât materialele accesibile cititorilor polonezi), însă nici un moment cartea nu dă impresia de încărcat, de pedant, de erudit cu ostentație. Tot aparatul informativ, folosit cu o discreție pilduitoare, pune în lumină un destin de tragică noblețe, precum și ecurile sale prelungi, persistente, firești, în istoria de mai târziu a poporului român. Putem să adăugăm că numeroase detalii culesse din arhive polone, puțin cunoscute cercetătorilor noștri, vin să întregască ansamblul cu date inedite, marcând prețuirea contemporaneității față de Mihai Viteazul, surprinsă din unghiul de vedere polonez.

Danuta Bienkowska, excelentă cunoscătoare a peisajului românesc, a izbutit totdeauna să sublinieze printr-un cuvânt făcând imagine, printr-o nuanță plastică, mediul local, climatul istoric real în care au evoluat Mihai, tovarășii săi de arme și curtea lui. Această trăsătură prezintă o netă valoare de autenticitate în opera de reconstituire, de recreare a epocii — în așa măsură încât volumul s-ar putea intitula pe bună dreptate **Mihai Viteazul și vremea sa**. Finalul — fără ca autoarea să fi cautat să literarizeze — sună ca un sfârșit de baladă: „Iar vistiernicul Stavros, în temnița de la Bistrița, la lumina stelelor, așternea în stihuri grecești soarta noului Achilles al creștinătății...: „Fringeți-vă stinci și jeliți-vă arbori, căci a pierit cel în fața căruia tremurau leul și balaurul”.

Eminenta scriitoare polonă a știut să valorifice, din mărturiile faptelor lui Mihai, tradiția românească fără moarte.

Rodica Ciocan-IVĂNESCU

La Istanbul, în vechiul cartier al Fanarului, pe malurile „Cornului de aur”, pe „Sançakdar Yokuşu”, colț cu Vodina”, unde — așa cum afirma Cantemir în scrierile sale — și-a construit un palat, pot fi văzute încă zidurile exterioare ale acestuia, iar în interiorul curții, rămășițe ale unor construcții începute înainte de 1687 de Șerban Cantacuzino și terminate în jurul anilor 1705—1706 de Dimitrie Cantemir. În decursul anilor, peste aceste rămășițe au fost înălțate alte construcții, însă și până astăzi se păstrează temelile și chiar unele părți din vechiul palat ce a aparținut lui Dimitrie Cantemir.

Peste puțin timp, cu acordul autorităților turce, pe unul din ziduri va fi montată o placă memorială care, prin textul săpăit în marmoră („Pe aceste locuri s-a aflat palatul rezidit și înfrumusețat de principele moldovean Dimitrie Cantemir, savant enciclopedist de renume european, autor al unei monumentale istorii a imperiului otoman, care a trăit la Istanbul între anii 1688—1710”) va consfinți pentru totdeauna prezența la Istanbul a marelui istoric și umanist român.

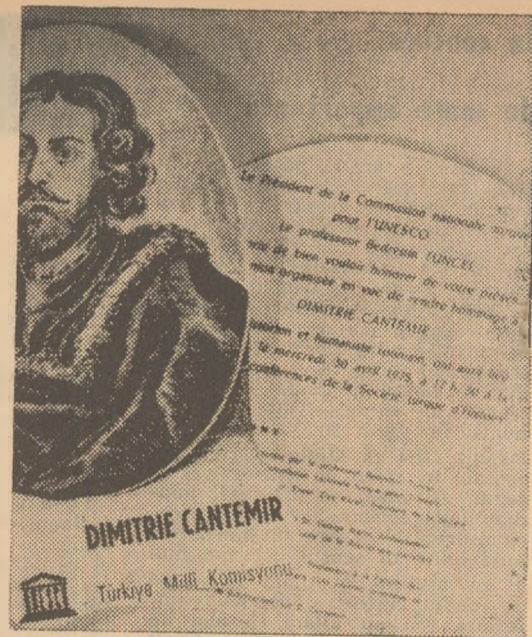
Cu puțin timp înainte, sub auspiciile Comisiei Naționale Turce pentru UNESCO, la Societatea de Istorie din Ankara a avut loc o sesiune științifică omagială Dimitrie Cantemir, cu care prilej profesorii universitari Bedrettin Tuncel, Ziya Koral, Adnan Erzişan au evocat în cuvântările și comunicările lor diverse aspecte ale semnificației operei multilaterale, a lui Dimitrie Cantemir („Kantemiroğlu”, cum este adesea numit în istoriografia turcă).

În holul Societății de Istorie a fost prezentată o expoziție cu lucrările lui Cantemir sau scrieri despre Cantemir, unde — alături de renumita „The History of the growth and of the decay of the Othoman Empire”, era prezentat și volumul omagial **Dimitrie Cantemir (1673—1723)**, apărut în 1975, prin grija Comisiei Naționale Turce pentru UNESCO și, în primul rând, a președintelui acestuia — prof. Bedrettin Tuncel. Volumul cuprinde studiile „Dimitrie Cantemir și turcii” semnat de prof. Bedrettin Tuncel, „Omăgiu lui Cantemir” de prof. Mi-

Omăgiu lui Dimitrie Cantemir

hai Berza, directorul Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene, și „Kantemir și muzica turcă” de Ismail Baha Süreلسan.

Pe lângă valoarea plurivalentă a studiului prof. Mihai Berza, care constituie o sinteză a comunicării prezentate de autor la colocviul de la Istanbul organizat în octombrie 1973 de Asociația Internațională de Studii Sud-Est Europene, cele ale prof. Bedrettin Tuncel și Ismail Baha Süreلسan reprezintă însemnate contribuții la cunoașterea activității lui Dimitrie Cantemir, în perioada de 22 de ani cât a locuit la Istanbul, și a aportului acestui enciclopedist la dezvoltarea și răspândirea muzicii turce, ținând seama că prin sistemul de notare introdus de Cantemir în muzica turcă aceasta a putut fi cunoscută în Europa și în întreaga lume. Materialul documentar ilustrativ folosit de Ismail Baha Süreلسan (Tabelul notelor folosite de Cantemir pentru descifrarea muzicii turce, notele unor melodii și texte compuse sau culese de Cantemir și inspirate din folclorul turc, precum și un tabel cu 30 de lucrări dintre cele mai cunoscute compuse de Cantemir) conferă studiului nu numai valoarea corespunzătoare, dar și un plus de originalitate. De altfel, în seara aceeași zile în care a avut loc reuniunea omagială la Societatea de Istorie din Ankara, în saloanele ambasadei române, un grup de instrumentiști ai Filarmonicii din

Textul invitației la Sesiunea științifico-omagială de la Ankara.

Ankara, folosind instrumente muzicale de epocă, au interpretat compoziții ale lui Cantemir și trebuie remarcat că rezonanța acestora în zilele noastre amplifică relațiile de prietenie și colaborare româno-turce cu tradițiile raporturilor culturale ale secolului lui Dimitrie Cantemir.

George MARIN

*) Străzile poartă aceleași denumiri și astăzi.

Egiptul antic — trei milenii de cultură

Ambițiile pe care și le poate propune o expoziție despre arta unui popor străin, nu numai ca spațiu ci și ca timp, și ca structură a vieții, sînt reduse de însăși condiția limitată și descriptivă pe care o are expoziția, oricît de bogat ar fi materialul expus și oricît de ingenioasă ar fi concepția, „montajul” operat asupra lui. Chiar o expoziție „de atmosferă”, cu reconstituiri riguroase, (cum ar fi cele de la Musée de l'homme) este doar conjunctura fericită între intenția organizatorului și intenția pregătită, sau numai fantezia însetată de impulsuri a vizitatorului. Este cu atît mai dificil de reconstituit o lume, o cultură, ale cărei opere principale sînt magnifice morminte și nu mai puțin magnificul poem „Cartea morților”. O cultură funerară, făcută pentru eternitate într-un sens absolut, mai imperios decît o fac pentru eternitate artiștii culturilor europene, elenice, conștienți de a transmite un mesaj peste secole, pentru că artiștii Egiptului antic făceau o artă dedicată spiritelor, nu ochiului omenesc, adeseori închisă în **solitudinea** inexpugnabilă a labirintelor. O artă perfect funcțională, dar în lumea morții, cu funcționalitate spirituală, o artă cu mesaje precise, simbolică în sensul complex, dar și strict al spațiului sacru. Morfologia ei implică direct aceas-

tă condiție de limbaj sacru, rolul de evocare a unei realități esențializate, întîlnirea dintre muritor și zeu (Osiris), în moarte, dintre accident și arhetip în opera de artă. Statuile faraonilor, această extrem de fină colaborare între scheme de compoziție, de expresie plastică și trăsături particulare, pot da o imagine despre caracteristicile ei. Este fascinant cum se îmbină, în desenul picturilor sau basoreliefurilor, rigiditatea unei scheme de prezentare — alternanța de profil și frontal, hieratismul, etc. — cu puterea de sugestie a unor atitudini, cu mișcarea comprimată de gîtul unei giușe sau de aripile unui pescăruș. Producțiile artei egiptene îmbină în ele prestația copleșitoare a unor forme care tind spre eternitate — în ritmurile planurilor, în tensiunea spre forme geometrice stabile, în fermitatea cu care se închid volumele, în cultul simetriei — și pasiunea pentru desăvirșirea delicată a bijuteriei (care va triumfa în perioada Regatului Nou) reflectînd gustul hedonist pentru lux. Fiindcă această estetică funerară nu exclude o viață impregnată de estetic, ci o prelungește și o consacră. Numai pentru oameni subjugăți de frumusețea palpabilă, concretă a lumii, fericirea spirituală dincolo de moarte e condiționată de prezența imaginii acelei lumi și de grija pentru în-

velșul material al sufletului. Dorința patetică de conservare, care transformă cadavrele în opere artizanale și creează suporturi artificiale colosale sufletului, este dorința de a conserva modul de viață terestru.

Lipsită de posibilitatea de a reda maiestuoasă atmosfera a arhitecturii egiptene, expoziția de la Palatul Republicii din București, cu opere din colecțiile muzeelor de stat din Berlin, Muzeului de egiptologie și Colecției de papirusuri ale Republicii Democratice Germane, prezintă un număr de piese de cea mai reală valoare artistică și care urmăresc evoluția artelor pe parcursul celor trei imperii și amintesc chiar perioada influenței helenistice (statuia copilului divin Harpokrates, din Mendes) și romană (două portrete de la Fayum). Nu mă voi opri asupra mumiilor, de interes mai ales documentar. Înelșurile lor, măștile defuncțiilor, din lemn policrom, din carton presat, din stuc aurit, cu scenele lor fixe și coloritul strident, relevă o trăsătură populară și barocă. O frumoasă colecție de papirusuri, în care imaginea plastică e integrată cu un minunat simț al compoziției textului, constituind un discurs vizual și de sens perfect unitar, se înscrie mai bine în imaginea clasică despre arta egipteană. Un număr restrîns de culori — roșu, verde, alb, negru plus ocrul fondului, susțin un desen despre ale cărui capacități sugestive și sintetice am mai vorbit. Povestea

lui Sinuhe — sec. XVIII î.e.n., Immurile închinat zeului Ptah din Memfis, 900 î.e.n., Litanie închinată soarelui, sec. X î.e.n., etc., împreună cu cîteva fragmente de frescă, dau o imagine despre pictura egipteană, despre mijloacele ei specifice de expresie. Sculptura — de la basoreliefurile de o finețe a execuției impresionantă, în care grația desenului și alternanța de ample spații libere cu zone agitate creează senzația unei purități deosebite — la statuara de o mare forță plastică, constituie, am putea spune, partea cea mai substanțială a expoziției. Cîteva statui (a zeiței Sachmet, sec. XV î.e.n., Pyramidionul lui Ptahose, dinastia XVIII, statueta unei cîntărețe a zeiței Hathor, sec. XV î.e.n., statuetele de purtătoare de ofrande, și am putea da încă alte numeroase exemple) poartă trăsăturile sculpturii tradiționale, a imperiului vechi și mijlociu. Rigiditatea expresivă a volumelor, sobrietatea execuției, sintetismul figurării, preponderența formelor închise, le conferă monumentalitate și prestață.

Nu vom încerca să epuizăm descripția expoziției. Trebuie doar să remarcăm că, în ciuda limitelor inerente oricărei expoziții, ea ne pune în condiție de comunicare cu arta egipteană, că încearcă să-i conserve farmecul propriu și, ajutată de un catalog bine întocmit, reușește să ne pună la îndemînă o informație bogată.

Alexandra TITU

„Expo-75 Okinawa”

Între 20 iulie 1975 și 18 ianuarie 1976, în insula Okinawa, din sudul Arhipelagului nipon, va fi deschisă „Expoziția oceanului internațional — Okinawa, Japonia, 1975” — cea mai mare manifestare de acest gen organizată vreodată în lume, pe tema fascinantă a Oceanului Mondial. Bazată pe tematica: „Marea, așa cum am dori noi s-o vedem”, expoziția este patronată de guvernul nipon și va prileji prezentarea realizărilor, ideilor și preocupărilor în materie ale guvernelor majorității covârșitoare a statelor lumii, ale organizațiilor internaționale și firmelor particulare. După cum apreciază organizatorii, această remarcabilă expoziție va înfățișa vizitatorilor, practic, toate aspectele principale ale relației multimilenare dintre om și mare.

Expoziția va fi organizată pe o suprafață de un milion m.p., la extremitatea Peninsulei Motobu — protuberanță vestică din partea centrală a Insulei Okinawa. Aria rezervată pavilioanelor va măsura 4 km, de la nord la sud, ocupînd o porțiune de țărăm cu o lățime variînd între 200 și 400 m, incluzînd și o fișie de mare.

Tematica expoziției reduce în atenție faptul că oceanul mondial, prin locul pe care îl ocupă pentru viitorul umanității, trebuie să devină un patrimoniu comun al omenirii. Datele statistice sînt elocvente. În 1980, 30—35 la sută din petrolul extras în întreaga lume va proveni din mediul submarin. Și comunicate recente ale ultimelor descoperiri în platoul continental anunță lucruri tot mai surprinzătoare. Un exem-

plu: estimările de acum cîteva luni privind rezervele de „aur negru” din Marea Nordului s-au dovedit, în recente comunicări, sub cifra reală, afirmă revista „La Recherche”. Numai în Statele Unite, aproape 3 000 de platforme forează platoul continental în largul coastelor Louisianei, Texasului, Californiei sau Alaskai, prospectînd sau exploataînd zăcămintele. Se fac referiri tot mai dese la energia nucleară care, în curînd, își va face, fără îndoială, intrarea în vasta scenă a oceanelor. La Jacksonville (S.U.A.) a început construirea unei uzine pentru fabricarea de centrale nucleare plutitoare, primele două urmînd să fie instalate (în 1979 și 1980) pe litoralul Statelor Unite. Uzina de... uzine, a cărei construcție se va încheia în acest an, va avea o capacitate de producție de patru centrale atomice pe an.

Oceanul interesează în cel mai înalt grad omenirea și pentru bogățiile minerale pe care le conține în subsolul său. După un raport preliminar al O.N.U., extragerea de mineruri submarine poate începe în 1976. Nu există date amănunțite decît pentru 3 la sută din bogății, dar se știe că zonele centrale ale Pacificului și Oceanului Indian conțin numeroși noduli de mangan, capabili să permită extragerea de cupru, nichel și cobalt. Ceea ce este mai spectaculos este faptul că acești noduli se pot reînnoi natural.

La sfîrșitul deceniului — afirmă raportul C.N.U. — metalurgia mineralelor marine ar putea deveni o realitate, pentru 1985 prevăzîndu-se satisfacerea, numai din acești noduli, a 1/3 la sută din cererea mondială de nichel și a 50 la sută din cea de cobalt.

Problematică oceanului în slujba omului va

fi structurată, în cadrul expoziției, în patru mari grupuri de pavilioane.

Primul grup va adăposti exponatele de pești și alte tipuri de faună marină. Un alt grup de pavilioane va fi dedicat tematicii științei și tehnologiei marine. Conceput cronologic, acest grup de pavilioane va înfățișa evoluția priceperii omului în stăpînirea oceanului și a resurselor sale. Vor fi înfățișate, între altele, ultimele realizări mondiale în domeniul forajului și mineritului submarin, desalinizării apei de mare, folosirii marelor la producția de electricitate, extragerii mineralelor din oceane, combaterii poluării marine.

În partea sudică a expoziției se va afla grupul de pavilioane consacrat prezentării diferitelor tipuri de mijloace de transport pe mare. El va înfățișa, practic, o istorie a navelor și instrumentelor de navigație din cele mai vechi timpuri, pînă la vasele ultramoderne de azi și va deschide, totodată, o fereastră spre navigația viitorului. O secțiune a acestui complex va fi consacrată navigației în mările polare.

Al patrulea și cel mai mare grup de pavilioane va fi dedicat relației străvechi dintre om și mare și va fi intitulat, simbolic, „Om și istoria”. Grupul de pavilioane va prezenta ansamblul relațiilor multiple și complexe dintre om și mare, principalele bunuri și servicii pe care marea le oferă omului ca sursă de hrană, rezervor de viață și mijloc de comunicație între popoare.

Așadar, „Expo — '75 Okinawa” se anunță un moment remarcabil de sinteză și referință în relația Om — Ocean, cu profunde semnificații pentru dezvoltarea viitoare a planetei noastre.

Radu SIMIONESCU

ÎNTREPRINDEREA

„METALICA” BUCUREȘTI

Rotația accelerată a mijloacelor circulante, atribut economic de mare importanță

În scopul perfecționării activității economice de ansamblu, colectivul de specialiști al întreprinderii „Metalica” București promovează o linie financiară în strînsă cerință cu obținerea unei eficiențe sporite, acționînd cu precădere asupra identificării și valorificării sistematice a imobilizărilor materiale de orice natură.

În contextul mai larg al acțiunii, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante este un element esențial care echilibrează balanța financiară a întreprinderii, asigurînd o armonioasă și judicioasă utilizare a normativului fondurilor bănești. Pentru a acționa în spiritul acestui obiectiv se urmărește ca aprovizionarea tehnico-materială a unității să se facă în strictă corelare cu necesitățile reale ale producției, în calitatea și gama dimensională optimă, supraveghîndu-se derularea contractelor economice la termenele și în condițiile stabilite.

Concomitent cu îmbunătățirea tehnicii de asigurare a bazei materiale, se are în vedere aplicarea consecventă a politicii de economii prin respectarea normelor de consum și a consumurilor specifice și înălțurarea oricăror risipe.

Ca urmare a măsurilor complexe întreprinse în direcția administrării superioare a valorilor materiale și bănești, o parte din reperele destinate procesului de producție au devenit excedentare, fără utilizare imediată în sfera de fabricație.

Spre a se putea realiza integral decideratul de accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor financiare, Întreprinderea Metalica București intenționează să repună în circuitul economic național gama materialelor și produselor ce prin natura acțiunii au devenit disponibile.

Publicăm mai jos o parte din listele cu disponibilități ce sînt oferite întreprinderilor interesate:

Denumirea materialului	Caracteristici	U/M	Cantit.
14	OL.60	„	307
14	OLC.35	„	100
46	OLC.25	„	60

Oțel aliat de scule

Oțel rotund	Ø70	Ø720	„	53
Oțel aliat	Ø80	C.120	„	137
	85	W	„	85
	90	W.85	„	85
	100	3.H.28	„	42
	100W85	P.85	„	73
	25×25	C.120	„	30
	80×80	C.120	„	73
	90×90	C.120	„	69
	100×100	C.120	„	65

Oțel rapid de scule

	Ø100	P.M.S.	„	195
	130	P.M.S.	„	57
Oțel rapid pătrat	10×10		„	12

Tablă oțel arc

	1×300×2 000	3.W	„	805.500
	1.5 mm	605 2A	„	19

Tablă Poldy

	1×1 000×2 000	Cr.4	„	45
--	---------------	------	---	----

Bandă oțel arc

	10×0.8	3	„	3,500
	20×1.5	4	„	9,500
	70×0.2	3.W.5048	„	28,200
	70×0.5	7.W.5048	„	20,800

Tablă subțire

	0.8×1 000×2 000	W.4541	„	177,800
	0.8×1 000×2 000	W.4034	„	38
	8.0×1 000×2 000	V.2.AE	„	252
	20.0×1 000×2 000		„	640
Tablă manganoasă		mg 1.2	„	20
Tablă manganoasă 65 G.			„	
	1.5×600×2 000		„	39,500
	2.5×1 000×2 000	65.G	„	80

Electrice

Bloc releu termic	T.S.A.10—11 A	buc	5
	63—63 A	„	2
Bobină autotransformator	220 V	„	5
	24647	„	1
Butoni	RFG.3761	„	29
Butoni comandă	2A—3773	„	90
Cablu MCG	2×2.5	„	100
Cleme cupru cu șurub	35	„	80
	50	„	40
	95	„	60
Conectori	6 mmp	„	100
Cutie cu releu		„	6
Camere stingere	Ditne 25/45849	„	30
Limitator 6 100		„	10
Suport ditu	25 A	„	80
Textolit lemn str.	32 mm	„	46
Textolit	50 mm	„	85

Oțeluri inoxidabile

	Ø 7	W.4034	kg	262.700
	8	W.4541	„	8
	10	4.H.13	„	166
	10	AKWS W4541	„	66
	10	W.4541	„	6
	12	V.2.AE	„	20
	18	W.4571	„	7
	40	W.4404	„	10,500
	50	W.4006	„	114
	60	AKVS	„	17
	70	ICR 18 NITI	„	15
	POLDY 70	AKW	„	147
	75	AKW extra	„	300.500
	90	W4006	„	201
	100	N.18 N.9	„	24
	120	IH.13	„	130

NEFEROASE

Laminate de alamă

Bare	Ø12	Am.58 ¹ / ₂ .T	„	5,900
	16	Am.58 ¹ / ₂ .T	„	44

Tablă

	2×500×2 000	Am	„	4
--	-------------	----	---	---

Denumirea materialului	Caracteristici	U/M	Cantit.
------------------------	----------------	-----	---------

Profile mijlocii și ușoare

Oțel rotund	Ø25	33.MOC.11	kg	277
	26	OL.42	„	44
	35	OLC.15	„	27
Oțel lat	25×8	OL.60	„	67
	40×20	OLC.15	„	39
	50×5	OL.50	„	290
	70×6	OL.37	„	254
	90×30	OL.37-3K	„	7 677
	120×20	OLC.15	„	245
	63×63×5	OL.37	„	8 510
	100×100×12	OL.52	„	680
	100×75×8	OL.37	„	3 238
Profil ghidaj	42×2×5×3		„	84
Bandă laminată la cald			„	
	20×1	ST.33	„	351
	25×1.5	ST.33	„	160
	30×3	OL.42	„	143
	30×4	OL.38	„	137
	30×4	OL.42	„	450
	35×3	OL.37	„	85
	45×4	OL.37	„	105
	50×2	OL.37	„	721
	55×4	OL.37	„	179
	55×4	OL.50.1K	„	178
	60×4	OL.37	„	414
	70×4	OL.37	„	51

Profile grele

Oțel rotund	Ø100	OLC.15	„	191
	100	13.CN.35	„	153
	120	OAT, I	„	120
	120	13.CN.35	„	310
Oțel aliat	100	N.1 318 MOC	„	83

Profile indoite

Cornier indoit	40×32×3		„	500
----------------	---------	--	---	-----

Oțel cornier din bandă			„	
	45×45×4	OL.32	„	4 330
	50×36×3	OL.37	„	393
Oțel profil	53×17×3	OL.37	„	49 849

Bandă la rece

	25×2		„	32,700
	25×2.5		„	4 585
	35×3A ¹ / ₂ T		„	178

Oțel bare trase

	Ø 4	OL.37	„	795
	4.2	OL.60	„	5
	8.2	OL.60	„	54
	8.5	OL.37	„	98
	28	OL.50	„	178
	28	40.C.10	„	200
	32	OL.50	„	16
	35	OL.60	„	50
	40	OLC.25	„	392
	45	OL.50	„	223
	56	OL.37	„	277
hexagon	W. 12 mm	art. 12	„	71
	12	OL.50	„	97

Denumirea materialului	Caracteristici	U/M	Cantit.	Denumirea materialului	Caracteristici	U/M	Cantit.
	Am.631/2.T	"	101	Teu flex. zn. electr.		ml	33
3x500x2000	3 mm	"	70	Armături			
5x500x2000	14 mm	"	25	Robinet DN.15	STAS 1603	buc.	2
Sîrmă	1.8Ø	"	11,850	Robinet 3 căi DN. 30	STAS 1609	"	4
Lamine de aluminiu		kg.		Organe de asamblare			
Prealiaj		"	20	Nituri	8x16 STAS 797	kg	9
Profil		"	80	Plulițe	M. 6x1 STAS 6218	"	1 565,550
Bronz bloc și bare					8x1,25 STAS 4373	"	4
turnate	Ø20 Bz.14	"	100		M. 10 STAS 4373	"	15.700
	30 Bz.10.T	"	15		14 STAS 922	"	10
Cositor pur	99%	"	171,350		14x1,5 STAS 4373	"	6
Lamine de cupru					24 STAS 4073	"	48
Bare	40x5	"	263		27 STAS 922	"	2,250
Teavă	Ø6x1,5	"	24,10		27 STAS 4071	"	90
Sîrmă	Ø1,6	"	16,250		30 STAS 922	"	11
	2,30	"	23,050		36 STAS 4071	"	30
	5	"	908	Suruburi	M. 3x15 STAS 4362	buc	3 000
Țevi construcții					3x25 STAS 3169	"	8
Țevi inox	Ø20x2 W.4541	m	5,05		4x25 STAS 3954	"	1 360
	25x2 W.4541	kg	11,650		5x10 STAS 4845	"	3 500
	28x2,5 V.2.AE	"	24,500		5x12 STAS 4883	"	500
	32x2,6 V.2.AE	m	1,800		5x12 STAS 4845	"	19 290
	38x2,5 W.4541	kg	16,500		5x16 STAS 6219	"	3 344
	38x3,6 W.4541	"	2		6x10 STAS 4362	"	200
	42,4x3,25 W.4571	m	10,160		6x12 STAS 4883	"	1 200
	50x4 V.2.AE	kg	31,500		6x18 STAS 4845	"	2 370
Țeavă construcții					6x20 STAS 3954	"	4 900
	14x2 OLT.35	"	50		6x20 STAS 4883	"	5 800
	15x2	"	84		6x25 STAS 6219	"	6 658
	18x2 ST.35	"	962		6x30 STAS 2571	"	16 800
	22x1,5 ST.35	"	81		8x20 STAS 5144	"	1 074
	23x1,5 OLT.35	m.l.	273		8x60 STAS 6220	"	1 500
	24x2 OLT.35	kg	1 170		8x60 STAS 6219	"	900
	25x3 OLT.35	m	47		8x70 STAS 925	"	10 048
	25x4 OLT.35	kg	145		8x110 STAS 925	"	8 619
	30x7 OLT.35	"	75	Șaibă grower M. 20	10x30 STAS 4845	"	9 105
	32x5 OLT.35	m	83,250	Șaibă plată M. 30		kg	66
	35x3 OLT.45	"	232	Șaibă A. 6,6	ST.1388/66	buc	80
	40x3 OLT.35	kg	111		43-74	"	696
	40x5	"	88		M. 30 STAS 1388	kg	24,600
	40x5 OLT.35	m	27		Ø10 STAS 1388	"	10
	41x4,5 OLT.35	kg	94		Ø16 STAS 1388	"	25
	42x5 OLT.35	m	10	Cărămizi refractare	RC.71 Psu	buc	300
	44,5x4,5	kg	341	Cărămizi refractare	RC.71C.3	"	1 705
	45x4 OLT.35	m	56	Cărămizi refractare	RC71 228P8x		
	48x3 OLT.35	"	618		25,8	"	1 454
	50x5	kg	1 121	Ceramică tehnică	(oale recoacere)	"	4 807
	50x10 OLT.45	"	106				
Tablă neagră groasă				Bicromat de serburi		"	200
10x1 800x6 000	K.2	kg	470	Bioxid de titan		"	400
≠ 10 mm	OL.42-2K	"	990	Ciclohexanonă		"	39
12x1 500x3 700	K.4	"	800	Florură de sodiu		"	403
≠ 12 mm	OL.42	"	1 980	Epodur soluție	PC.12003	"	6
≠ 14 mm	K.3	"	838	Grund gri verzui	S.5100	"	600
14x1 500x7 500	OL.42-2K	"	2 871	Grund	G.834-40	"	210
≠ 14 mm	OLC.45	"	3 296	Nitroemail roșu	232.1	"	94
≠ 19 mm	II.2	"	2 848	Nitro verde	E.532-5	"	42
≠ 34 mm	OL.37-2K	"	1 703	Clișee		buc	5
2,5x1 000x2 000	OL.50	"	142	Tempera albastru		tub	10
Electrozii, sîrme, oțel arc				Acid sulfuric fl.	2000	B	2
Sîrmă mată	Ø6	"	1 045	Amoniu presulfuric		fl.	3
Sîrmă ulei arc	Ø1,8 mm	"	75	Benzen		"	1
	3 mm	"	35	Clorură de sodiu		"	1
	4 mm Ø8	"	17	Cromat de potasiu	fi. 250 gr.	"	2
	3 mm Ø12	"	205	Cilindru gl.	1 000 ml	B	2
	3 mm Ø14	"	60	Nacele		B	1 000
Lanț gall	1/2x7,75x158	buc	33	Natrium hidricum		fl.	1
simplex 3/4"		ml	125,100	Sticlucțe	100 gr.	B	13
3/4x129 zale		buc	24	Vas ubrinag		B	10
Lanț zale răsucite	Ø5 ST.2586	kg	81	Sîrmă neagră mată Ø1,8		kg	4 800
Fitinguri					1,9	"	1 530
Coturi zincate	fig. 3/8	buc	83		2,0	"	1 468
	3/8 fig. 97	"	608		2,24	"	13 695
	3/8 fig. 92	"	100		4,0	"	23 399
Coturi negre cu racord	3/8	"	15		6,0	"	5 108
Coturi olandeze	UAT 3/8	"	125	Diverse			
Coturî sudură	76x4	"	20	Garnituri asbest ≠ 8 mm		"	12
Holendere	1/2"	"	30		≠ 8 mm	"	7
Mufe din oțel zn.	1/2"	"	500	Plasă sîrmă zn 20x25x1 500		"	1 539
Teu zincat B. 1	3/8 fig. 130	"	1 172	Plasă spiral	40x3	"	19
Teuri B. 1 negre	3/8	"	60				

Important

Toate produsele și materialele oferite de întreprinderea Metalica București sînt în excelentă stare de conservare, au dată recentă de fabricație și vor fi livrate cu certificat de calitate.

Prezumtivii beneficiari din întreaga țară, interesați în a colabora cu unitatea bucureșteană pot transmite comenzi ferme la următoarea adresă :

Întreprinderea Metalica București, strada Inclinată nr. 129 sector 5.

Pentru orice relații suplimentare se poate apela la serviciile telefonului 23.73.80.

EMIL GEORGESCU și VASILE BAȘA